

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«Допущено до захисту»:

Завідувач кафедри образотворчого
мистецтва

_____ Ольга ШКОЛЬНА

Протокол засідання кафедри
образотворчого мистецтва

№ _____ від « _____ » _____ 2023р

ГВОЗДІК ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

Мотиви кохання на відстані у європейському образотворчому
мистецтві

Кваліфікаційна магістерська робота
зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

**Керівник науково-дослідної
частини:**

Братусь Іван Вікторович,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри
образотворчого мистецтва

Керівник творчої частини:

Ковальчук Остап Вікторович,
декан факультету
образотворчого мистецтва і
дизайну, кандидат
мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри
образотворчого мистецтва

Київ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОТИВІВ КОХАННЯ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ЄВРОПИ	6
1.1 Мотиви кохання в культурі образотворчого мистецтва Стародавнього світу	6
1.2 Образ «чарівної дами» в образотворчому мистецтві Середніх віків.....	9
1.3 Ліричні мотиви в художніх творах періоду Нового чау	13
1.4 Екзистенціальна криза кохання в образотворчому мистецтві Новітнього часу	19
Висновки до першого розділу.....	24
РОЗДІЛ 2. ТВОРЧІЙ ДОРОБОК ХУДОЖНИКІВ ЄВРОПИ В ЛІРИЧНІЙ ЦАРИНІ.....	26
2.1 Ліричні образи художників північних та південних частин Європи Нової та Новітньої історії.....	26
2.2 Тема кохання в доробку західних та східних живописців XV-XXI століття.....	33
2.3 Творчі пошуки сучасних українських митців на тему кохання	45
Висновки до другого розділу	51
РОЗДІЛ 3. ІНДИВІДУАЛЬНА ТВОРЧА РОБОТА	52
3.1 Пошук художніх образів творчої роботи	52
3.2 Техніки та засоби виконання робіт	58
3.3 Етапи виконання роботи	59
Висновки до третього розділу	61
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	64
ДОДАДКИ.....	68

ВСТУП

З початку існування європейського образотворчого мистецтва кохання було постійною темою робіт художників. Картини передають усю глибину людського стану, яка виходить за межі часу та простору. Особливе захоплення викликає зображення кохання на відстані, теми, яка звучить крізь століття. За допомогою кольору, композиції та технік, митці вміло могли передати всі тонкощі душевних страждань та складнощів у взаємовідносинах пари.

Дослідження кохання на відстані в європейському візуальному мистецтві не лише слугує вікном в особистий досвід окремих людей, але й відображає ширший суспільний, культурний та історичний контекст. Ці твори мистецтва, часто сповнені символізмом та емоційною глибиною, запрошують глядачів до роздумів про людський стан, динаміку прихильності та міцність емоційних зв'язків на відстані. Нюанси віддаленої прихильності, що характеризується тугою, стійкістю та емоційною близькістю, викликаною географічною розлукою, слугували переконливою темою для європейських митців у різні епохи. Їхня творчість втілила в собі різний спектр емоцій окремих осіб або спільнот, віддалених війною, міграцією, суспільними нормами чи особистим вибором.

У мистецтві, початок Нової та Новітньої історії, відбувається переломний момент зображення теми кохання. Художники все більше відходили від звичного академічного написання картин та зосередження на реалізмі, а надавали перевагу власним відчуттям та враженням. Зображення ефемерної ідеальної та усіма прийнятої любові відійшло на задній план, на зміну прийшли глибокі роздуми про безжалість та багатогранність цього почуття. Художники долали незвідані території, кидаючи виклик умовностям і розсуваючи межі візуального вираження, щоб охопити суть лірики новим і безпрецедентним способом.

Історія створення ліричних робіт та техніки виконання художниками, розповідає про зміну світосприйняття людей, проблематику питання кохання та нові течії жанру та стилю образотворчого мистецтва.

Актуальність теми питання кохання на відстані завжди підіймалося художниками. Чи можливе воно, чи довготривале і справжнє. У період воєнного стану в Україні, коли тисячі сімей знаходяться на відстані, втрачають зв'язок, не мають можливості бачитись постає питання: «Чи можливе кохання на відстані?» Розлука є тим самим лакмусовим папірцем, який визначить, які стосунки між людьми, чи міцна та любов. Тому на сьогодні вивчення мотивів кохання на відстані є актуальним.

Наукова новизна полягає у детальному дослідженні творчості європейських художників Стародавнього, Середнього, Нового та Новітнього часу на предмет мотивів кохання на відстані. Проаналізувати творчий доробок через призму сучасних проблем та поглянути на трактування робіт з різних точок зору.

Об'єктом дослідження є роботи європейських художників середини XV до нашого часу, що відображали мотиви кохання на відстані.

Предметом дослідження є кохання висвітлене в роботах європейських художників.

Метою дослідження в роботі є визначити специфіку створення художніх робіт та їх місця у культурній спадщині.

Завдання:

1. Провести загальне дослідження мотивів кохання в образотворчому мистецтві європейських художників Стародавнього, Середнього, Нового та Новітнього часу
2. Дослідити картини європейських художників середини XV століття до нашого часу.
3. Проаналізувати творчість європейських художників на предмет мотивів кохання на відстані середини XV століття до нашого часу
4. Створити серію власних робіт на тему кохання на відстані.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань та досягнення мети на різних етапах дослідження кваліфікаційної магістерської роботи, було використано різні методи філософського, історичного, культурологічного,

мистецтвознавчого блоку. Семіотичний, герменевтичний та аксіологічний методи філософського блоку, направлені на дослідження деталей створення робіт, інтерпретацій символів та знаків, розкриття вагомості ціннісних значень в суспільстві. Історико-хронологічний та історико культурний методи історичного блоку розкривають хронологію створення робіт та їх культурне підґрунтя. Культурологічний метод культурологічного блоку направлений на дослідження та осмислення особливостей того культурного простору де створюється художня робота. Іконографічний, іконологічний методи та мистецтвознавчий аналіз мистецтвознавчого блоку направлені на визначення мистецької цінності даних робіт.

Апробація результатів роботи. Участь з тезами «Живописні візії українського малярства ХХ століття» у роботі науково-практичної конференції «Міждисциплінарні наукові дослідження в реаліях сьогодення (м. Вінниця, 25-26 листопада 2022р)» та «Роль мистецької практики в сучасному навчанні» у роботі Всеукраїнської науково-практичної конференції «Етнокультурні традиції в образотворчому мистецтві та дизайні України (м. Київ 11 травня 2023р)». Участь моєї живописної роботи у виставці «Творчих робіт студентів Київського університету імені Бориса Грінченка», Вінницького обласного художнього музею (жовтень-листопад 2023 р) та у виставці «Всеукраїнський культурно-мистецький проект до Дня художника» на базі Національної Спілки Художників України, (7-29 жовтня 2023р).

Структура дипломної роботи складається з таких елементів як 0титульний аркуш, зміст, вступ, три розділи, перший з яких складається з чотирьох підрозділів та інші два з трьох підрозділів, а також коротких висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та додадків. Загальний обсяг дипломної роботи становить 85 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОТИВІВ КОХАННЯ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ЄВРОПИ

1.1 Мотиви кохання в культурі образотворчого мистецтва Стародавнього світу

Тема кохання порушувалася у роботах художників від початку зародження історії мистецтва. Від античності до наших днів митці використовували свою майстерність, щоб зобразити багатогранність почуття. Найдавніші приклади таких робіт можна знайти в стародавніх культурах Месопотамії та Шумерів. У цих культурах було переважно розповсюджена скульптурне.

Стародавні греки були однією з перших культур, які зображували любов і статевий акт у своєму мистецтві. Вони зображували кохання як центральну тему у своїй поезії, п'єсах та образотворчому мистецтві. У грецькій міфології Афродіта, богиня кохання та краси, зображувалася як символ сексуальності, чуттєвості та родючості.

У 340 році до н.е. скульптор Праксітель створив видатну скульптуру Афродіти Кнідської, яка вперше зображувала богиню оголеною і виділялася своєю красою. Моделлю для цієї статуї була гетера Фріна. Гетера – це жінка Давньої Греції яка вела незалежний, вільний, публічний спосіб життя. Мала освіту та могла виступати на симпосії. Пізніше ця робота сприймалася як наруга над богинею та блюзнірство. Колишній прихильник Фріни Евфій звинуватив дівчину у безбожжі та асебеї. У суді гетеру захищав Гіпереїд. Коли його слова не переконали присяжних, чоловік оголив тіло Фріни. Її краса справила сильне враження і жінка була виправдана – бо згідно з грецькими переконаннями про прекрасне, досконале тіло не могло приховувати недосконалу душу [26].

Скульптура Праксителя "Афродіта Кнідська" стала відомою як одна з найкращих скульптур усіх часів і навіть стала приводом для паломництв на

острів Кнід. Її статуя була розташована на березі моря і викликала великий інтерес у подорожуючих.

Пізніше, в епоху еллінізму, розвиток культури і мистецтва продовжився, і багато копій цієї статуї були створені в римську епоху. Розкішна копія голови Афродіти зберігається в колекції Кауфмана у Берліні. У Ватикані також знаходиться одна з найкращих копій статуї Афродіти Кнідської (див. Додаток 1, рис. 1.1).

На жаль, оригінал статуї був втрачений за часів Візантійської імперії після того, як був перевезений до Константинополя і знищений під час пожежі.

У Стародавньому Римі твори мистецтва, які стосувалися теми любові, сексуальності та еротики, були дуже популярні. У цей період любовні знаки, такі як кільця та монети, зазвичай використовувалися як символи кохання та відданості. Каблучки та ювелірні вироби з тонкої різьби з дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння були знаками заможних членів суспільства для вираження своїх емоцій [14] (див. Додаток 1, рис. 1.2).

Фрески та мозаїки з Помпеїв та Геркулануму, які відображають весільну тематику та кохання на відстані, дають нам унікальну можливість розглянути життя давнього Риму. Вони надають свідчення про важливість вінчань, а також про те, як кохання може існувати навіть на відстані, завдяки вірності та відданості.

Міфологія грецького героя Геракла наповнена захоплюючими та сміливими вчинками, деякі навіть спустошливими та жорстокими, однак, немає нічого схожого на історію Геракла та лідійської цариці Омфали. Лідія була стародавнім королівством у Малій Азії, на території сучасної Туреччини. Лідійці не розмовляли грецькою мовою, тому греки вважали їх варварами.

Міф свідчить, що у пориві гніву Геракл кинув Іфіта зі стін Тірінфу на смерть. Після вбивства Іфіта він отримав страшну хворобу в результаті своїх насильницьких дій. Геракл відправився до оракула в Дельфах, щоб отримати настанови. Однак піфійська жриця не дала йому відповіді. Ще один спалах люті

охопив Геракла, і він почав руйнувати храм і намагався втекти за допомогою дельфійська тринога.

Дельфійський оракул оголосив, що Геракл має бути проданий у рабство на рік за його жакливі вчинки. Поневолення грецького героя Геракла лідійською царицею було б сприйняте як обурливе, оскільки чоловік мав служити чужинці, варварці. Говорили, що цариця Омфала купила героя у бога Гермеса. Однак історія набуває дещо несподіваного розвитку. Під час свого поневолення Геракл і Омфала поміняли свої гендерні ролі: Геракл мав виконувати традиційну жіночу роботу та носити жіночий одяг. Тим часом Омфала носила шкуру немейського лева, головний убір і тримала палицю. На цій рідкісній монеті, зображеній нижче, зображена Омфала в лев'ячій шкурі з палицею Геракла на її плечі. [34] (див. Додаток 1, рис. 1.3).

Відносини між Гераклом і Омфалою, які рідко зустрічаються на монетах, надихнули на створення низки картин. Через деякий цариця звільнила і взяла його собі за чоловіка. Причина, по якій цей конкретний епізод в історії про Геракла залишався популярним протягом століть, полягає в тому, що він дав митцям дозвіл на подальше дослідження еротичних тем і гендерних ролей у безпрецедентний спосіб, спираючись на давніх попередників.

Римська фреска знайдена у Геркуланумі зображує Геракла та Омфалу як вже закохану пару. Їх погляд ніжний та люблячий, а легкі обійми показують, що у їх стосунках немає місця царюванню над кимось, вони рівня одне одному (див. Додаток 1, рис. 1.4).

1.2 Образ «чарівної дами» в образотворчому мистецтві Середніх віків

Середньовіччя ознаменувалося занепадом зображення кохання та інтиму в мистецтві, оскільки на людську культуру відбувся великий вплив християнства, ісламу та інших релігій. Відданість Богу, дотримання скромного, цнотливого життя стали основними ідеями та правилами життя. Проте все ще були деякі художники, які створювали еротичні твори, хоча вони часто були приховані від очей публіки.

Одним з поширених мотивів у мистецтві доби Середньовіччя був образ «чарівної дами» - уособлення ідеальної жіночності та духовної краси. Він втілював ідеали жіночої краси, вишуканості та честі, і відображався в образотворчому мистецтві через живопис, скульптуру та інші мистецькі форми.

Ідеали "Чарівної Дами"

Образ "Чарівної Дами" був сформований лицарськими кодексами честі та галантністю середньовічного лицарства. Ця ідеалізація жіночості включала в себе такі елементи:

1. **Краса:** Чарівна Дама завжди зображалася як надзвичайно красива жінка. Її волосся, очі, шкіра та риси обличчя відображали ідеал краси, що визнавався в ті часи.
2. **Вишуканість:** Ця жінка була вишукано вдягнена та прикрашена. Її одяг та аксесуари свідчили про її статус.
3. **Честність і благородство:** Чарівна дама завжди представлялася як символ честі та благородства. Вона була непохитною в своїх переконаннях і вчинках, а також вимагала від інших відповідності цим ідеалам.
4. **Завоювання:** Лицарі, повинні були завоювати прихильність та увагу своєї Чарівної Дами. Тому вони йшли на звершення та виявляли свою відданість та галантність.

Образ "чарівної дами" залишив свій слід в історії образотворчого мистецтва та відіграв важливу роль у формуванні ідеалів та цінностей

середньовіччя. Він став символом краси, честі та вищої моралі, які надалі вплинули на естетику та культурні цінності впродовж цього історичного періоду.

Одним із прикладів зображення «чарівної дами» є відомі роботи Леонардо да Вінчі «Пані з горностаєм» та «Мона Ліза». Загальною ідеєю цих творів є зображення жінки як символу краси, грації та чарівності. Леонардо да Вінчі, як майстер ренесансу, вдалося передати не лише зовнішню красу, але й внутрішню глибину та таємничість жіночого образу.

«Пані з горностаєм» була написана приблизно в 1489-1490 роках, і тепер картина вважається одним із національних багатств Польщі. На портреті зображена Чечілія Галлерані, коханка Людовіко Сфорца, герцога Міланського (див. Додаток 1, рис. 1.5).

Дівчина була молода та приваблива, улюбленою коханкою герцога. Їй було 16 років, коли да Вінчі доручили написати її портрет. Чечілія була відома своєю красою, розумом та поетичною майстерністю. Вона стала коханкою Людовіко Сфорца і народила йому сина, навіть після його одруження з Беатріче Д'есте одинадцять років тому. Через кілька місяців Беатріче виявила, що герцог все ще зустрічається з Галлерані, і змусила герцога припинити стосунки, видавши її заміж за графа Людовіко ді Брамбілла. Пара переїхала в Палаццо Карманьола в Мілані. Так закінчилася любовна історія між Людовіко Сфорца та Чечілією Галлерані. Але її портрет, написаний Да Вінчі, залишається символом їхнього спільного кохання [29].

На портреті дівчина має відкрите обличчя та м'яку посмішку, що надає їй чарівності. Чечілія зображена з головою яка знаходиться у положенні три четверті, замість профілю, що було типово для бюстів п'ятнадцятого століття. Завдяки цьому прийому Леонардо да Вінчі захоплює момент, дівчина знаходиться у русі і нам здається що вона може розвернутися до глядача у будь який момент. Пальці Чечілії ніжно торкаються горностає, який знаходиться у неї на руках. Тварина зображена на картині, одночасно є символом чистоти та грації, а також, на думку дослідників, дає сексуальне забарвлення.

Вважалося що білий горноста́й завжди був у композиції да Вінчі, але трирічне дослідження Паскаля Котте показало, що насправді італійський художник написав твір не в один, а в три чіткі етапи.

Його першою версією був простий портрет без тварин. У другій спробі художник включив маленького сірого горноста́я. На третій і останній стадії тварина перетворилася на великого білого горноста́я.

Горноста́й відіграє вирішальну символічну роль у творі мистецтва, тому прорив має величезне значення не лише технічно, але й з точки зору інтерпретації.

Герцог Людовіко Сфорца, який протягом 18 років був покровителем да Вінчі, отримав прізвисько «білий горноста́й». Етапність картини може вказувати на зростаюче бажання пари підтвердити свої стосунки більш публічно. Трансформація горноста́я — з маленького і темного на м'язистого і білого — також може вказувати на бажання герцога отримати більш улесливий «портрет».

Однією з відомих картин яка оспівує образ «чарівної дами» у Середньовіччі є робота Сандро Ботічеллі «Народження Венери» (див. Додаток 1, рис. 1.6).

Композиція показує богиню кохання та краси, яка прибуває на сушу, на острів Кіпр, народжена морськими бризками та рознесена туди вітрами. Зліва від Венери знаходиться Зефір (західний вітер) в обіймах своєї дружини Хлориди. Він дмухає на мушлю, чим і створює вітер. Богиня стоїть на гігантській раковині гребінця, чистій і досконалій, як перлина. Її зустрічає молода жінка, яку іноді називають однією з грацій, яка простягає плащ, укритий квітами. Навіть троянди, розвіяні вітром, нагадують про весну. Тема картини, яка прославляє Венеру як символ любові та краси, можливо, була запропонована поетом Анджелом Поліціаном [27].

Цілком ймовірно, що твір було замовлено членом сім'ї Медічі, хоча про картину нічого не було відомо до 1550 року, коли Джорджо Вазарі описує її на віллі Медічі в Кастелло, що належала кадетській гілці родини Медічі з часів середини XV ст. Ця гіпотеза, породжена апельсиновими деревами на картині, які

вважаються емблемою династії Медічі, через співзвучність між прізвищем і назвою апельсинового дерева.

Боттічеллі черпає натхнення у класичних грецьких скульптурах для скромної пози Венери. Вона прикриває свою наготу довгим світлим волоссям, яке має відблиски світла через те, що воно було позолоченим; навіть вітри, пара, що летить в обіймах, заснована на стародавньому творі, перлині елліністичного періоду, що належала Лоренцо Медічі. На період створення картини художники не використовували полотна, тоді були поширені дерев'яні дошки, особливо для творів великого формату. Проте Боттічеллі виконав свою роботу на полотні та пігментом у який було додано жир, через що фарба не так швидко тріскалася [33].

У давнину «Народження Венери» було пов'язане з культом, символи якого зображенні на картині. Червона мантия у руках грації несе у собі ритуальну функцію. Її зображували на грецьких урнах, що означало кордон між світом живих та мертвих. У мантию загортали як новонароджених дітей і померлих людей. Мушля символізує родючість, сексуальність та задоволення, а пізніше іконографії Богоматері, набули значення чистоти та непорочності. Вітер створений Зефіром, троянди довкола, розвіяне волосся це вираження життєвої енергії та її руху.

1.3 Ліричні мотиви в художніх творах періоду Нового часу

Ліричні мотиви в художніх творах періоду Нового часу тісно пов'язані із темою кохання на відстані. Цей період, який охоплює приблизно XV-XVIII століття, в історії літератури характеризується значущими змінами у мистецтві та культурі, а також у стосунках між людьми. Лірична поезія цього часу відображала внутрішні почуття, емоції та думки авторів, включаючи тему кохання, яка стала однією з найпоширеніших та важливих.

Кохання на відстані відіграло велику роль у літературі Нового часу. Завдяки розвитку комунікацій та листування відстань між коханими стала меншою. Ліричні герої часто знаходились в ситуаціях, коли вони були віддалені від своїх коханих через обставини, такі як подорожі, війни, чи соціальні обмеження.

Один із найбільш відомих прикладів цього - листи та вірші між Орфелією та Гамлетом в трагедії Вільяма Шекспіра "Гамлет". Гамлет і Орфелія стали символами кохання, яке важко здійснити зважаючи на безліч перешкод, включаючи політичні інтриги та психологічні конфлікти.

Кохання на відстані також часто було темою ліричних віршів та пісень того часу. Автори висловлювали свої почуття та сумніви у своїх творах, а також виражали надію на зустріч з коханим чи коханою. Прикладами цього можуть бути вірші Романа Жерара та музичні композиції Вольфганга Амадея Моцарта.

Звісно, тема кохання на відстані не завжди була ідилічною. Часом вона виражала біль, розчарування та відчай, коли зустріч була неможливою. Проте ця тема завжди викликала зацікавлення в читачів та слухачів, і до цього дня вона залишається нагальною. Ліричні мотиви в художніх творах періоду Нового часу втілюють в собі різноманітні емоції, думки та почуття авторів, а тема кохання на відстані розкриває складність та глибину людських стосунків та почуттів.

Одним з найвідоміших творів на цю тему є полотно П'єра Огюста Ренуара «У саду» (1885). На картині зображено двох молодих людей, чоловіка і жінку, які зустрілися після тривалої розлуки. Ренуар вдало передав їхні обличчя, на

зображено враження від зустрічі – щастя, радість, теплота взаємин. Він використовує свою характерну техніку коротких, мазків фарби, абстрагуючись від деталей і фокусує на передачі емоцій "У саду" Ренуара також вражає своєю невимушеністю і природністю. Митець вдало передає емоції героїв, роблячи акцент на поглядах героїв (див. Додаток 1, рис. 1.7).

Кольорова палітра світла і насичена, що є характерним для імпресіонізму. Він вдало грає світлом і тінями, створюючи враження живої, миттєвої сцени. Робота Ренуара в цьому жанрі відзначена своєрідністю та вмінням зафіксувати миттєвість моменту. Ще однією цікавою рисою картини є спроба зафіксувати світло. Це робить картину динамічною і живою, передаючи атмосферу конкретного моменту. Робота може також розглядатися як спроба відтворити не тільки зовнішню красу, але й внутрішній світ героїв, доводячи вплив романтизму на творчість Ренуара. Зображення закоханої пари стало важливим моментом в еволюції його стилю.

Робота відзначається теплом і поетичністю, які є характерними рисами творчості Ренуара та залишається однією з визначних робіт імпресіонізму, демонструючи вміння митця передати емоції та ментальність в своїх творах. Картина є частиною його внеску у світ мистецтва імпресіонізму, який революціонізував погляди на живопис у кінці 19 століття.

Подивімося на деталі: контраст між світлом і тінню на обличчях закоханих, вираз їхніх очей, які віддзеркалюють емоції – все це додає реалізму і виразності картині. Також важливо відзначити, що Ренуар вдало грає сюжетом і формою. Ця зустріч не просто момент в часі, а справжнє витвір мистецтва, де кожен елемент ретельно продуманий. Імпресіоністи, до яких належав художник, відмовлялися від жорстких контурів і деталей на користь атмосфери та світлового враження. В "У саду" це добре видно в невизначеності окремих деталей, яка все-таки дозволяє глядачеві активно взаємодіяти з полотном.

Основна ідея імпресіонізму полягала в тому, щоб зафіксувати миттєвості і враження від світу навколо, а не стільки створювати деталізовані ідеалізовані зображення. Митець намагався передати враження світла, кольору та атмосфери

через короткі та різкі мазки фарби. Крім того, створення імпресіоністами подібних творів, сприяло зміні сприйняття мистецтва у глядачів і відкриттю нових шляхів для подальших експериментів в мистецтві.

В контексті полотна "У саду" П'єра Огюста Ренуара тема кохання на відстані може бути розглянута як ключовий момент у передачі емоцій та взаємин між героями. Хоча сцена зображає їхню зустріч, тема відділення і подолання відстані може бути присутня в самому акті зустрічі. Можна припустити, що персонажі довго були в розлуці, і їхня зустріч стала дуже важливою подією їхнього життя. Такі емоційно заряджені моменти відділення та знову з'єднання додають таємничості та глибини історії, що відображається на полотні. Важливо враховувати, що імпресіоністи, до яких належав Ренуар, часто ставили акцент на передачу емоцій та атмосфери. Таким чином, відстань між героями може бути символічним елементом, який відображає їхні внутрішні почуття та тугу одним за одним.

Зазначимо також, що сама тема кохання на відстані є широкою та універсальною в мистецтві. Вона відображає аспекти любові, такі як терпіння, вірність і сподівання на знову з'єднання, що можуть бути особливо яскравими в контексті імпресіоністичного підходу, де виразність та емоції стоять на передньому плані. Також можна звернутися до психологічних аспектів. Якщо герої перебували в розлуці, їхня зустріч може бути миттєвістю радості і щастя, але в той же час вони можуть відчувати певну напругу або невизначеність, яка може виникнути внаслідок часу віддалення. Це психологічне напруження може відобразитися в їхніх обличчях, жестах та позах. Також можна врахувати обрану Ренуаром техніку імпресіонізму, яка сама по собі може викликати враження миттєвості та нестійкості, що підкреслює ідею про те, що момент зустрічі, як і сама любов, є ефемерним і унікальним.

Всі ці елементи додають глибини інтерпретації теми кохання на відстані в роботі Ренуара "В саду", роблячи його не лише живописним документом миттєвості, але й мистецьким виразом внутрішніх почуттів та емоцій. Додатково можна розглянути символіку деяких елементів на полотні, які можуть

поглиблювати тему кохання на відстані. Наприклад, якщо Ренуар використовував природні елементи чи атрибути, які можуть асоціюватися з віддаленістю або тінню розлуки (наприклад, один з героїв стоїть під деревом чи поруч із рікою), це може бути способом підкреслити тему розлуки та подолання її наслідків у миттєвій інтерпретації. Також слід враховувати можливу взаємодію глядача із полотном. Імпресіоністи зацікавлені в тому, як світло та кольори впливають на сприйняття глядача. Якщо з певного ракурсу глядач може відчувати віддаленість героїв або, навпаки, відчувати їхню близькість через використання світла, то це може підсилити емоційні аспекти картини.

Необхідно також взяти до уваги контекст того часу, коли було створено полотно. Кінці 19 століття відзначалися значущими змінами у суспільстві, включаючи трансформації у сприйнятті ідеалів кохання та стосунків. Таким чином, можливо, що "В саду" Ренуара можна розглядати як реакцію на ці зміни та враження того часу в інтерпретації кохання та віддалення. Доповнюючи розгляд теми кохання на відстані в полотні "В саду" П'єра Огюста Ренуара, можна звернутися до того, як автор використовує текстуру і матеріали для підсилення емоційного враження. Якщо розглядати роботу ближче, можна виявити, як Ренуар вправно використовує фактуру, особливо у розгортанні деталей одягу чи природних елементів. Можливо, деталі на одязі або текстура рослин навколо можуть відігравати роль символів, підсилюючи ідею віддалення і одночасної спрямованості на один одного.

Нарешті, аналіз контексту життя самого художника, може розкрити додаткові аспекти його творчості. Наприклад, якщо Ренуар перебував у складних відносинах чи відчував на власному досвіді важкість віддаленості, його полотно може мати більше особистого сенсу. Звертаючись до інших аспектів висвітлення теми на полотні "У саду", слід врахувати, чи використовував Ренуар які-небудь елементи архітектури чи природного середовища для створення додаткового контексту. Наприклад, місце, де відбувається зустріч, може бути обране з особливим значенням, або ж створювати враження інтимності або віддаленості. Також, звернімо увагу на малюнок або декоративні елементи, які можуть містити

додаткові символічні нюанси. Використання рослин, квітів чи предметів у малюнку може допомогти в передачі певного настрою або створенні власної метафори для відносин героїв. Навіть рамка, в яку вміщена картина, може мати сенс. Якщо вона ніби відокремлює героїв від зовнішнього світу, це може викликати відчуття інтимності і конфіденційності, чи навпаки, створювати враження обмеженості чи втрати.

Іншим прикладом даної теми слугує картина "Містер і місіс Вільям Галлетт", також відома як "Ранкова прогулянка" британського художника Томаса Гейнсборо, на якій зображені містер і місіс Галлетт, що відпочивають під час прогулянки в оточенні мальовничих пейзажів (див. Додаток 1, рис. 1.8).

Виняткова майстерність Гейнсборо одразу помітна в тому, як він передає не лише фізичні атрибути своїх персонажів, але й їхній емоційний зв'язок. Увага до деталей, нюанси виразу обличчя та загальна композиція сприяють створенню стриманого романтичного нарративу, який виходить за межі простого зображення двох людей. "Ранкова прогулянка" цінується за майстерне зображення пари, гармонійну палітру, вміння автора передати рух в статичній картині.

На полотні автор зобразив молоду заможну пару, яка прогулюється парком або лісом насолоджуючись компанією одне одного. Подружжя розташоване на передньому плані пишного, ідилічного пейзажу. Місіс Галлетт, зображена як образ грації, одягнена у вишукану білу сукню, прикрашену тонким мереживом. Її вбрання, що є свідченням тогочасної моди, підкреслює витонченість, притаманну вищому класу. Сукня елегантно спадає, коли вона йде, підкреслюючи її врівноваженість і грацію. Її волосся гарно вкладено і прикрашено стрічкою, що додає їй ще більшої привабливості. На відміну від неї, містер Галлетт одягнений у модний синій костюм із золотими гудзиками, що демонструє елегантність одягу того часу. Його присутність випромінює впевненість і достаток, а ледь помітна посмішка, що грає на його губах, натякає на спільний приватний момент між парою. На задньому плані картини зображений природний пейзаж з деревами та листям, що надає картині природності та ідеалістичності. Гейнсборо зумів зобразити динаміку світла і тіні,

що робить сцену більш живою. Картина натуралістична, з менш формальними, більш особистими позами, що є відходом від більш жорстких поз, що були в моді в той час.

Картина, написана в 1785 році, є однією з найкращих робіт Гейнсборо, який залишив позаду класичні обмеження свого часу. Фізична близькість пари та тонкі жести - їхні з'єднані руки підкреслюють тему кохання. Мова тіла передає відчуття єдності та взаємної довіри. Це не просто позуюче зображення, а знімок спільної миті, застиглий у часі.

Назва "Ранкова прогулянка" натякає на неквапливу і неспішну прогулянку, пропонуючи відчуття спокою і ідеологічної близькості. Глядача запрошують стати свідком цього приватного моменту, майже втручаючись в особистий простір містера і місіс Галлетт. Насправді, художник приділяв дуже пильну увагу деталям, що виходять за рамки сюжету. Рух світла і тіні на полотні є доказом майстерності художника в описі тонких переходів природи.

"Ранкова прогулянка" відходить від жорсткості, характерної для портрета 18 століття. Автор неформалізує цю обстановку і ловить дует у тому, що здається справжнім моментом. Цей відхід додає картині елемент реалізму, дозволяючи побачити не лише зовнішність пари, але й їхню душевну взаємодію. Завдяки прискіпливій увазі до деталей, продуманій композиції та глибокому розумінню людських емоцій Томас Гейнсборо увіковічив кохання між містером та місіс Галлетт. Картина виступає не лише як репрезентація певного історичного періоду, а й як універсальна ода коханню та дружби, запрошуючи глядачів долучитися до неминущих емоцій, які вона увібрала в себе. По суті, Гейнсборо розповідає казку, майстерну зафіксовану в часі історію. "Ранкова прогулянка" продовжує залишатися доказом майстерності художника поєднувати елементи тодішньої моди, природи та почуттів. Його робота є вічним пам'ятником британському вищому суспільству XVIII століття.

У "Містері і місіс Вільям Галлетт" любов - це не просто тема, а ціле дослідження. Закарбувавши цю пару, Гейнсборо віддає данину поваги універсальній і вічній любові.

1.4 Екзистенціальна криза кохання в образотворчому мистецтві Новітнього часу

Починаючи з кінця ХІХ століття, в європейському мистецтві поширюються мотиви самотності, відчуження, трагізму людського існування. Ці настрої пов'язані з екзистенціальною кризою, що торкнулася й почуття кохання.

Проте, насамперед, хочеться виділити, як виключення роботу "Природна магія" Елеонори Фортеस्क'ю Брікдейл. У цій картині автор запрошує глядачів у сферу, де ефемерне і земне зливаються воедино, досліджуючи глибоку тему кохання крізь призму чарівництва (див. Додаток 1, рис. 1.9).

Дана робота сприймається, як піднесене дослідження складної взаємодії між людським коханням і чарівними силами природного світу. Композиція, що є прикладом ретельної майстерності художниці, організовує візуальну симфонію, де кожен мазок пензля робить свій внесок у загальну розповідь. Дія розгортається у невеликій оселі, пронизаній квітковими візерунками. Символічний для куртуазних романів та артурівських легенд, розквітлий сад в помешканні слугує метафоричним коконом для дослідження глибоких людських емоцій. Рослинний світ у повному розквіті, ретельно відтворений з вигадливими деталями, символізує розквіт кохання на тлі плодючості природного світу.

Центральне місце на полотні займають дві фігури, їхня взаємодія - це хореографія емоцій. Їхні обличчя передають палітру емоцій - ніжність, відданість і, можливо, дотик містичного. Одяг на жінці - не просто вбрання, а артефакт, прикрашений символічними мотивами розквітлого кохання. А застиглий момент надягання корони символізує майбутню трансформацію чоловіка з пересічної особи в обраного, того єдиного з ким жінка бажає розділити свої почуття. Жінка, загорнута у вишукані тканини, стає полотном для квіткових візерунків і чарівного символізму. Вибір її вбрання - це навмисний кивок у бік органічного, що вказує на глибокий зв'язок зі світом природи. Чоловік, позбавлений включеннями природних елементів, але статний і царственный, віддзеркалює цей союз між людством і природою.

Гра світла на картині буде мати вирішальне значення для посилення магічної атмосфери. М'яке, золотисте світло, що пронизає листя та фігури, може створює потойбічне сяйво, підкреслюючи чарівність моменту. Навколо центральних фігур присутні тонкі натяки на надприродні елементи. У композицію вплетені маленькі лісові істоти, що символізують гармонію любові та природи. Птахи, що є символами трансформації та краси, пурхають навколо, а їх делікатна присутність додає відчуття чарівності моменту. Задній план зображає стару буденну оселю, занурюючи сцену в середньовічний контекст, що часто характеризує роботи Брікдейла. Ці декорації, представляючи конкретний час і місце, також слугують тлом для універсальної теми кохання, що виходить за межі часових кордонів.

Назва "Природна магія" з лаконічною красномовністю передає суть картини. Вона стверджує, що зображене кохання - це не просто людська емоція, а метафізична сила, притаманна світу природи. Брікдейл у своїй майстерності манить глядачів у світ, де кохання - це не лише емоційне захоплення, але й алхімічна сила, що тче вічний танок чаклунства між людством і природним світом.

На противагу робіт Брікдейл можна розглянути роботи видатного сюрреаліста Пабло Пікассо. Його особисте життя було наповнене глибокими трагедіями та екзистенційними роздумами. Однією з найбільш значущих трагедій у його житті стало самогубство близького друга Карлоса Касагемаса у 1901 році. Ця подія глибоко вплинула на Пікассо і призвела до періоду меланхолії та самоаналізу, що вплинуло на деякі з його робіт "Блакитного періоду", який характеризується похмурими та меланхолійними темами. Стосунки митця з жінками були бурхливими і часто віддзеркалювалися в його мистецтві. Пристрасні та бурхливі романи, зокрема з Фернандою Олів'є, Євою Гуель, а пізніше з Дорою Маар та Франсуазою Жілот, були наповненні різнимим емоціями, ревностями та конфліктами, що вплинули не лише на його внутрішній світ, а й на творчість.

"Життя" Пабло Пікассо - це візуальна симфонія, що постає перед глядачем, як глибока медитація на складнощі кохання, яка виходить за межі часу та простору. Ця знакова робота, написана під час «Блакитного періоду» творчості Пікассо, є вирішальним моментом у кар'єрі художника, коли його невизначений стилістичний вибір зустрівся з тематичними підводними течіями людських стосунків. Полотно, насичене холодними синіми тонами, слугує тлом для глибокої емоційної розповіді. Композиція розділена на окремі сегменти, кожен з яких робить свій внесок у всеохоплюючу тему кохання (див. Додаток 1, рис. 1.10).

В центрі картини - зображення пари, їхні переплетені фігури є фокусом, що вабить глядача до дослідження різних граней кохання. Чоловік і жінка, зображені в обіймах. Їхні тіла передають як фізичну близькість, так і емоційну переплетеність. Жінка, притулившись до грудей чоловіка, дивиться вниз і відображає почуття самоаналізу та вразливості. Чоловік, у свою чергу, не притискає її до себе, його погляд спрямований в протилежний бік, можливо, натякаючи на ширше споглядання світу за межами їхнього безпосереднього зв'язку. Використання синього кольору, що переважає на всьому полотні, слугує візуальною метафорою емоційної тональності композиції. Синій період творчості Пікассо, позначений похмурою палітрою, пройшов під впливом особистих негараздів та суспільної меланхолії.

Фізична близькість пари вказує на інтимний зв'язок, але нюанси деталей натякають на більш складний емоційний ландшафт. Обличчя жінки, позначене почуттям меланхолії, несе на собі тягар пережитого досвіду. Її погляд, спрямований як всередину, так і назовні, говорить про інтроспективну природу кохання - одночасну подорож всередині себе і спільне дослідження світу з партнером. Чоловік, хоч і є опорою, також демонструє складність, яка виходить за межі простого зображення романтичного блаженства. Його погляд, відвернений від жінки, натякає на ширшу взаємодію зі світом. Ця дихотомія між їхніми спільними обіймами та індивідуальним спогляданням відображає

сутність кохання як динамічної сили, яка існує не в стазі, а як безперервні переговори між собою та іншими.

Окрім центральних фігур, до багат шарової оповіді "Життя" долучаються додаткові елементи. Маленька дитина, розташована на руках іншої пані, слугує пронизливим символом родинних зв'язків та циклічності життя. Присутність дитини та старшої жінки підкреслює аспект любові поколінь, що виходить за межі безпосереднього подружжя і охоплює ширші рамки сім'ї та спадщини.

Загальна композиція "Життя" є свідченням зростаючої стилістичної майстерності Пікассо. Обличчя і тіла розчленовані на геометричні площини, проте емоційний резонанс залишається відчутним. Ця фрагментарність, спонукає уважніше розглянути складний емоційний гобелен, витканий на полотні. Тло картини Пікассо "Життя" слугує важливим контекстуальним шаром, який гармонійно поєднується з наскрізною темою кохання. Ці елементи створюють рамку для центральних фігур, тонко підкреслюючи значення зображеної сцени в ширшому контексті людського досвіду.

Елементи на задньому плані створюють позачасову атмосферу. Їхнє включення свідчить про те, що дослідження любові не обмежується миттєвим або тимчасовим. Стриманість деталей контрастує з інтенсивністю центральних фігур, підкреслюючи напругу між вічним і швидкоплинним у зображенні кохання. Сумуючі люди зображені на задньому плані надають роботі скорботного мотиву. Можна подумати, що ця жінка відбирає дітей у подружніх пар і жінок. Можливо це уособлення самої смерті, або жорстокості життя.

Отже, "Життя" Пабло Пікассо - це візуальна ода складнощам кохання та життєвого сенсу. Тонке дослідження, яке виходить за межі романтичної сфери і охоплює теми самоаналізу, сім'ї та міцної природи людських зв'язків. Завдяки майстерній взаємодії кольору, форми та емоційної глибини Пікассо запрошує глядача у простір, де любов розгортається як позачасовий та універсальний наратив. Картина є глибокою медитацією на тему вічної природи любові - позачасовим роздумом про взаємодію між особистим самоаналізом, родинними зв'язками та ширшим полотном людського буття.

У цих творах мистецтва кохання відображається як складне і суперечливе почуття, що може призводити до віддаленості та розриву, особливо в умовах екзистенційної кризи. Митці Нового часу висловлювали свої власні рефлексії на цю тему через свої роботи, демонструючи важкість та непостійність кохання в сучасному світі.

Висновки до першого розділу

У висновку до цього розділу слід підкреслити важливість образотворчого мистецтва як віддзеркалення різних аспектів кохання та почуттів у різні історичні періоди. За допомогою живопису та скульптури митці передають складність та різноманітність кохання від Стародавнього світу до Нового часу.

В образотворчому мистецтві Стародавньої Європи кохання зображували через божеств та відомих героїв. Твори мистецтва демонстрували романтичні оповідання та міфічні історії, що відображали суспільні цінності щодо залицяння та емоційних зв'язків.

Образ "чарівної дами" залишив свій слід в історії образотворчого мистецтва Середніх віків та відіграв важливу роль у формуванні ідеалів та цінностей середньовіччя. Він став символом краси, честі та вищої моралі, які надалі вплинули на естетику та культурні цінності впродовж цього історичного періоду.

Дослідження ліричних мотивів у європейському мистецтві періоду Нового часу розкриває трансформаційну епоху, позначену різноманітними мистецькими течіями. У цей період спостерігався зсув у бік суб'єктивного самовираження, відхід від суворого реалізму до символізму та абстракції. Ліричні теми, такі як кохання, пристрась та людські емоції, стали центральними у творах мистецтва, відображаючи глибоке дослідження людського стану та індивідуальності у візуальному мистецтві.

У Новітньому часі мистецтво стає платформою для висловлення складних екзистенційних питань і проблем кохання. Художники відображають тугу, відчуження та трагізм кохання, що відчувається в умовах екзистенціальної кризи. Мистецтво цього періоду сконцентровує увагу на вираженні почуттів і думок про складність і протиріччя кохання.

Отже, образотворче мистецтво у будь-якій історичній епохі відіграло важливу роль у відображенні та розумінні кохання, почуттів, емоцій та

екзистенційних криз. Художники завжди прагнули зобразити мотиви кохання через призму власного, або чужого життєвого досвіду, переживань.

РОЗДІЛ 2. ТВОРЧІЙ ДОРОБОК ХУДОЖНИКІВ ЄВРОПИ В ЛІРИЧНІЙ ЦАРИНІ

2.1 Ліричні образи художників північних та південних частин Європи Нової та Новітньої історії

В творчості художників з Північної та Південної Європи Нової та Новітньої історії, ліричні образи виступають як ключовий механізм передачі внутрішніх емоцій та особистісного сприйняття світу. Вивчення цих образів не лише дозволяє розглянути відмінності робіт художників цих регіонів, але й відчутти та прожити особистісні переживання авторів. Розгляд ліричних образів у творах цих митців розкриває унікальність їхнього світосприйняття та індивідуальний підхід до творчості. Це відкриває широкий простір для вивчення психології митця, впливу соціальних та культурних факторів на їх творчість та їхнього внеску в розвиток мистецтва у цих регіонах.

Північні майстри, такі як Ганс Гольбейн та Альбрехт Дюрер, відзначаються стриманістю і меланхолійністю в зображенні закоханих на відстані. Ця атмосфера часто пов'язана із строгістю протестантської моралі, яка підкреслювала важливість вірності та скромності. На їхніх полотнах часто можна побачити сюжети прощання та розлуки, як, наприклад, на картині «Закохані селяни» Альбрехта Дюрера (див. Додаток 2, рис. 2.1).

Щодо південної частини Європи, представники італійського мистецтва, такі як Тіціан Вечелліо та Мікеланджело да Караваджо. Твори Тіціана, такі як "Венера і Адоніс" або "Міфічні коханці", яскраво відображають емоції та пристрасть закоханих, що є характерною ознакою художників півдня до зображення кохання.

"Венера і Адоніс" (Venus and Adonis) - це відомий твір італійського художника Тіціана Вечелліо, створений приблизно в 1552-1554 роках. Розміри має 187×207 см, виконана на полотні олійними фарбами. Картина змальовує

момент перед від'їздом Адоніса на полювання, не зважаючи на застереження Венери щодо можливої небезпеки (див. Додаток 2, рис. 2.2).

Композиція: Центральну частину займає Адоніс та Венера, увага глядача сконцентрована на закоханих. Далі погляд переходить на собак зображених праворуч від чоловіка, ліворуч у далині ми бачимо Купідона який мирно спить під деревом та його лук і стріли які висять на дереві. І на задньому плані зображений спокійний сонячний день.

Кольорове рішення: Тіціан використовує насичені проте природні кольори, щоб підкреслити емоційність сцени. Бліда тілесного кольору шкіра Венери та червоний одяг Адоніса створюють контраст, тим самим, привертають увагу до головних героїв. Весь інший світ не такий контрастний, собаки мають коричні, охрові відтінки, Купідон знаходиться у тіні, навіть блакитне небо не виділяється на роботі. Усі кольори мають теплі природні відтінки, без зайвої яскравості та перенасичення пігментом.

Сюжет та символізм роботи: На картині зображена взаємодія закоханих Венери та Адоніса. Вона всіляко намагається зупинити хлопця щоб він не йшов на полювання, передчуваючи загрозу його життю. Злякане та благаюче лице богині благає зостатися з нею, таке враження що ще декілька кроків чоловіка і Венера просто полетить разом з ним, ця динаміка надає відчуття присутності глядача у центрі подій, зображеній на картині. Адоніс розгублено дивиться на свою закохану він не розуміє її благаання і не бажає залишатися з нею, полювання йому цікавіше. Його рішучість піти відображається у динамічній позі хлопця, напруженості м'язів рук та ніг. Собаки зовсім байдужі до сцени, вони чекають наказу господаря. Купідон мирно спить під деревом, його теж не хвилюють стосунки між закоханими, його лук і стріли висять на дереві, свою роботу він вже зробив. Хмари можуть означати як передвісник чогось страшного та неминучого.

Венера і Адоніс – герої «Метаморфоз» Публія Овідія Назона (Книга 10). Він описував як богиня знайшла своє перше кохання серед смертних. Їхні стосунки тривали довгий час, Венера попереджала свого коханого про небезпеки

які можуть зустрітися на його шляху. Адоніс дуже любив полювання і не слухав поради богині через що, був убитий диким вепром.

Шекспір написав поему «Венера і Адоніс» у 1593 році. Різниця між його роботою та Овідія полягала у тому, що хлопець нехтує почуттями богині. Ервін Панофський (історик) стверджує, що письменник не бачив роботи Тіціана. Проте у п'єсах Шекспіра були присутні жінки, які прагнули завоювати чоловіка будь-якими засобами [13].

Картина "Жимолость" створена голландським художником Пітером Паулем Рубенсом близько 1609 року, ця картина зображає емоційну близькість між художником та його першою дружиною Ізабеллою Брант. Робота створена олієвими фарбами на полотні розміром 178×136,5 см. Полотно сьогодні можна знайти в Мюнхенській пінакотеці (див. Додаток 2, рис. 2.3).

Композиція : Рубенс розташований трохи вище за Ізабеллу, що символізує його роль захисника і провідника в їхніх стосунках, тоді як Ізабелла знаходиться у його ніг, символізуючи взаємну довіру та єдність Вони тримаються за руки, що означає близькість та підтримку. Закохані знаходяться по центру займаючи увесь простір картини і лише рослина на задньому фоні дає нам зрозуміти де відбуваються події.

Колорит: Технічна витонченість Рубенса проявляється в його маніпуляціях зі світлом і тінню, створюючи світлу атмосферу, яка підкреслює емоційні обличчя та вишуканість вбрання. Робота виконана у червоних, зелених та жовтих відтінках. Колір тіла у Ізабелли має світло рожевий відтінок, на її обличчі жевріє рум'янець. Довкола її шиї та на руках зображене біле жабо та мереживо, а жовтий капелюх доповнює її жовтий корсет, переграючи з кольором шкіри Рубенса. Чоловік має світло жовтий відтінок обличчя та рук. Його жакет має світлий відтінок вохри з білим мереживним коміром. Його ноги прикриває червоно-коричнева накидка, яка вдало комбінується, з світло карміною спідницею Ізабелли. На їх фоні зображена темно-зелена з смарагдовим відтінком жимолость, а під ногами знаходиться світло зелена з коричневим відтінком земля.

Сюжет: Пара розташована в альтанці з жимолості й оточена садом, який є традиційним символом кохання та часто зображується на романтичних картинах. Закохані тримаються за праві руки, ще один символ союзу та шлюбу. Щоб підкреслити свій джентльменський статус, художник зобразив себе, спираючись на руків'я меча.

Поза поверхневою красою, "Жимолость" запрошує глядачів замислитися над складнощами кохання. Це не просто зображення подружнього блаженства, а тонке зображення стосунків, побудованих на довірі, повазі та спільному досвіді. Ніжність їхніх жестів і взаємний погляд свідчать про глибокий емоційний зв'язок, викуваний часом, проведеним разом, і глибоке розуміння внутрішнього світу одне одного.

"Поцілунок" Франческо Айеса - це захоплюючий шедевр, який з неперевершеною красномовністю передає суть кохання, пристрасті та людських емоцій. Написана у 1859 році, ця культова картина знаходить відгук у глядачів завдяки виразному зображенню інтимної та палкої миті, яку переживають двоє закоханих. Робота виконана олійними фарбами на полотні, її розміри 112×88 см. Знаходиться вона зараз у Мілані у Національній пінакотеці Брера (див. Додаток 2, рис. 2.4).

Композиція: У центрі картини - пара, в чуттєвих обіймах цілується, занурені в тьмяне освітлене середовище відокремленої кімнати. Фігури розташовані по центру, погляд глядача сфокусований на закоханих. Жінка розвернена до нас спиною її голова знаходиться в профілі до нас. Обличчя чоловіка ми не бачимо, лише видніються губи та підборіддя. На задньому фоні сходинок, вони зовсім не привертають уваги, а лише підкреслюють пристрасть пари. Лише знизу зліва ми бачимо в тіні фігуру чоловіка яка йде від нас.

Колорит: художник використовує теплу кольорову палітру, в якій переважають глибокі відтінки червоного, золотого та коричневого, щоб передати емоційний резонанс картини. Теплі тони сприяють пристрасній атмосфері, створюючи чуттєву та романтичну ауру над сценою. Використання світлотіні, де світло контрастує з глибокими тінями, посилює драматичний ефект,

підкреслюючи емоційну напруженість моменту. Червона накидка, що каскадом спадає позаду пари, символізує пристрасть і бажання. Лише сукня дівчини має світло-блакитний. Гра світла і тіні додає глибини і об'ємності, створюючи переконливу візуальну оповідь.

Сюжет: Айєс майстерно вибудовує композицію "Поцілунку", щоб підкреслити інтимність та емоційний запал між двома центральними фігурами. "Поцілунок" фіксує момент близькості та емоційного зв'язку між двома закоханими. Перед нами зображена пара, вони відірвані від реальності їх обійми ніжні, але палкі. Жінка, із заплющеними очима та нахиленою головою, здається загубленою в моменті, наче розчиняється у цьому поцілунку. Її рука міцно тримає за шию чоловіка, бажаючи бути до нього ближче. Він, у свою чергу, ніжно гладить її по обличчю і притримує голову рукою. Його поцілунок ніжний і чуттєвий. А фігура зліва наче помітивши цю сцену швидко йде геть, щоб не заважати закоханим.

Незважаючи на те, що безпосередньою темою є напружена зустріч двох закоханих, представлених у вигляді середньовічних постатей, любовна картина приховує символічні посилання на італійські націоналістичні ідеали Рісорджименто. Чоловік є національним патріотом, який боровся проти влади Габсбургів після провалу першої війни за незалежність Італії в 1848 році. Це видно через кинджал, який він ховає в мантиї, і колірні композиції червоних і синіх кольорів, які відсилають до французького прапора. Франція об'єдналася з Італією в боротьбі за незалежність, і картина була способом Айєца віддати належне союзнику.

Романтичні зображення можуть приховувати тривожні наративи, заплутані в лініях, кольорах і атмосфері картини. «Поцілунок» Едварда Мунка є однією з таких картин кохання з глибоким. Створена у 1897 році норвезьким художником, олійними фарбами на полотні розміром 99×81 см. Розташована робота у музеї Мунка в Осло (див. Додаток 2, рис. 2.5).

Одним із предметів дискусії є злиті обличчя пари. Їхня індивідуальність стирається, що призводить до тлумачень, що поцілунок насправді зображує

негативні сторони романтики, де індивідуальність стерта. Протягом життя Мунк мав слабе здоров'я та розчарувався в коханні, що також може бути предметом дослідження у творі, особливо якщо кімната, у якій зображені двоє закоханих, справді є кімнатою художника, як припускають.

Тема картини про поцілунок двох людей під час якого вони знаходяться в псевдо трансі, в певній відстороненості від навколишнього світу. Через їх поцілунок і обійми пара зливається воедино, їх обличчя стали спільними. Сюжет: чоловік і жінка на фоні вікна цілуються. На картині зображено як люди під час поцілунку зливаються в одне ціле. Лише промінь світла з вікна осяює їх таїнство. Ідея полягає у тому щоб показати контраст навколишнього світу та світу де знаходяться закохані. Показання злиття двох тіл в одне ціле, належність одне одному.

Творчість Едварда Мунка мала величезний вплив на європейське і світове образотворче мистецтво початку ХХ століття, недаремно Мунка вважають зачинателем експресіонізму. «Поцілунок» демонструвався 1903 року на виставці Мунка «Пробудження кохання» разом із копією його «Мадонни». Нині картина входить у колекцію музею Мунка в Осло, присвяченого художнику та його роботам. Покоління, травмоване бійнею світової війни, сприймало дійсність вкрай суб'єктивно, через призму таких емоцій, як розчарування, тривога, страх. У творчості одного з яскравих представників цього напрямку норвежця Едварда Мунка тема болю і відчаю займає важливе місце. Тут позначилися і особисті переживання художника, і загальний настрій суспільної самосвідомості.

Також однією з видатних та впізнаваних робіт стала картина «Розставання» написана в 1896 році. Робота має не маленькі розміри, полотно 96,5×127 см написана олійними фарбами в стилі експресіонізм. Розставання- це свого роду смерть, саме це передає сюжет картини. На період написання роботи Мунк переживав складні романтичні стосунки, вони закінчилися трагічним розставанням. Тож, можемо припустити, що картина «Розставання» написана через призму власних особистих переживань (див. Додаток 2, рис. 2.6).

Композиція: на даній роботі ми бачимо чоловіка та жінку, вони йдуть в протиставлення одне до одного, знаходяться по центру. Чоловік знаходиться зліва, а жінка справа. Автор не обтяжував роботу деталізацією та додатковими фігурами, весь фокус уваги у нас на колись люблячу пару.

Колорит: Мунк гарно передає настрій роботи через контрастність кольорів та протиставлення світлого і темного. Чоловік одягнений в чорне, а жінка в біле, це символ скорботи і світлого майбуття. Також приглушені темні кольори пейзажу на фоні, додають роботі відчуття невимовної туги та жалю, болю і страждання. Неначе сама природа відчуває скорботу до ситуації яка відбулася між закоханими.

Сюжет: на роботі ми бачимо сум та страждання чоловіка. Його риси обличчя чіткі та прописані. Він тримається за серце, чим і вказує на невимовний біль його душі, нездатний навіть і кроку ступити, завмерши в моменті. На противагу йому жінка, вона не має прописаного обличчя, це як наче збірний образ. Можливо автор пишучи цю жінку не надавав їй особливих рис обличчя навмисно, щоб закцентувати увагу на переживанні горя чоловіка. Дівчина зображена в білому і неначе сяє впевненістю і волею яку отримала, вона прямує геть від чоловіка з надією на світле майбуття. Оскільки Мунк сам переживав у час написання картини любовне розставання, його робота віє особистими емоціями та почуттями. Розбитість, сум відчай та нестерпна душевна біль це все те, що відчував сам художник.

Інтерес до творчості Едварда Мунка і до експресіонізму в цілому помітно посилюється в останні роки. Тривога і підведення підсумків, на жаль, характерні для рубежу століть. А урбанізація і наступ цивілізації на культури за минуле сторіччя стало ще більш відчутним. Все це лише посилює актуальність таких художніх напрямків, які на перше місце ставлять людини з його емоційною реакцією на навколишній світ. Тому картини Едварда Мунка сьогодні як ніколи сучасні.

2.2 Тема кохання в доробку західних та східних живописців XV-XXI століття

Тема кохання була центральним мотивом у творчості західноєвропейських та східноєвропейських художників протягом століть, відображаючи різноманітні культурні впливи, суспільні норми та мистецькі стилі. З XV по XXI століття художники з цих регіонів зображували кохання багатогранно, передаючи його сутність через різні мистецькі течії, наративи та інтерпретації.

Робота «Єврейська наречена» Рембрандта ван Рейна є візуальним втіленням віршів з Біблії 1-е до коринтян 13:4-8 «Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається...[22]». Шедевр Рембрандта пронизаний любов'ю в кожному мазку пензля. Робота написана у проміжку з 1665-1669 років. Полотно має розміри 121,5×166,5 см написана олійними фарбами. На сьогоднішній день картина розташована в Державному музеї Амстердама (Рейксмузей) у колекції Андріана ван дер Гоопа (див. Додаток 2, рис. 2.7).

Ця романтична картина із зображенням закоханих отримала свою назву на початку дев'ятнадцятого століття після того, як колекціонер мистецтва припустив, що це портрет батька, який дарує своїй дочці намисто в день її весілля, однак пізніше це було спростовано. І хоч особистість пари невідома, найпопулярнішим твердженням є те, що це Ісаак і Ревека зі Старого Завіту.

На полотні прояв любові між подружжям — рідкісний стиль для голландських художників-реалістів епохи бароко. Чоловік лівою рукою торкається плеча жінки в ніжному жесті, а права рука розташована на її грудях. Цей легкий фізичний контакт вказує на невинну любов, а не на хіть. Очі чоловіка символізують невизначеність, а погляд жінки — споглядання. Вони не дивляться одне на одного, що може свідчити про їх зникання. М'яке тепле освітлення надає відчуття безпеки та комфорту, на картині немає нічого зайвого окрім постатей закоханих. Робота написана в червоних, золотих та коричневих тонах.

Картину «Єврейська наречена» можна інтерпретувати як поєднання духовного та фізичного кохання. Однак також допускається певна фальшивість, оскільки це неавтентичний образ єврейської нареченої та нареченого з Біблії. Натомість це прикрашене романтичне зображення культурного обряду, що виходить за межі досвіду переважно християнського суспільства. Крім того, Рембрандт був другом із рабином Манасе бен-Ізраїль, засновником сучасної єврейської громади в Англії. Було припущено, що художник мріяв про примирення між двома релігіями. Таким чином, «Єврейська наречена» може зображувати це бажання [35].

З переходом до епохи рококо стиль живопису змінився і став більш яскравим і жвавим, з пишними лініями, квітковими мотивами і пастельними тонами. Новий стиль і теми в живописі відображали розпусний дух 18 століття, який спрямовував свою увагу на фізичні задоволення та гедонізм, що відбилося в мистецтві. Серед її провідних представників був художник Жан-Оноре Фрагонар. Мистецтво рококо, стурбоване коханням, часто повторювало схожу мальовничу структуру, де світ і час ніби зупинилися, демонструючи інтенсивний момент романтики.

На картині «Засувка» зображено сцену, наче взяту з романсу. На ній зображена пара в трансі, а чоловік зачиняє двері спальні. Атмосфера любові підкреслюється через важкі червоні штори, що спадають на ліжко, сценічне світло підсвічує закоханих. Робота створена близько 1777 року, олійними фарбами на полотні 74×94 см, розташована у Луврі.

Композиція Фрагонара в картині "Засувка" є блискучим проявом естетики рококо, підкреслюючи елегантність, рух та інтимність. Сцена розгортається в розкішно оздобленій кімнаті, прикрашеній багатим текстилем, розкішними меблями та витонченими архітектурними деталями. Фігури розташовані динамічно, займаючи передній план і беручи участь у неоднозначному і таємному акті (див. Додаток 2, рис. 2.8).

Закохані знаходяться не по центру, а з правого боку полотна, з лівого боку розташоване розкішне ліжко, прикрашене шовковими простиратлами,

подушками та палантином. Ще лівіше ми бачимо стіл на якому знаходиться яблуко. За парою знаходяться великі двері з засувом.

Колорит: використання Фрагонаром кольору в картині "Засув" додає картині атмосферного шарму. М'які пастельні тони стін гарно контрастують з насиченими червоними відтінками палантину ліжка, зображуючи гармонійну гру світла і тіні. Світло падає на закоханих, створюючи відчуття сцени. Інша частина картини знаходиться в тіні. В роботі використані теплі відтінки, бежевого, червоного, жовтого та коричневого кольору. Вбрання жінки має світло-жовтий та білий колір. Вона одягнена в сукню ще не роздягнена. Проте чоловік знаходиться у білій спідній білизні. Делікатна робота пензля художника та тонкі варіації кольору і тону додають композиції глибини. Гра світла на шкірі жінки та мерехтлива тканина її вбрання випромінює відчуття чуттєвості та тактильності, ще більше посилюючи привабливість сцени.

Сюжет: "Засувка" запрошує глядачів у мить, що застигла в часі, викликаючи цікавість до наративу, який розгортається в межах сцени. На картині ми бачимо чоловіка та жінку в пристрасних обіймах. Можна припустити, що дія розгортається у спальні чоловіка, оскільки він знаходиться в напівроздягненому стані. Розпатланий вигляд жінки та нерішучий вираз обличчя натякають на перервану або таємну зустріч. Підпільний характер randevу, символом якого є засув, що замикає двері, наводить на думку про нагальність або необхідність бути обережним. Фрагонар майстерно фіксує цей момент романтичної напруги, дозволяючи глядачам уявити та домислити обставини, що призвели до цієї інтригуючої сцени.

Сам засув слугує символічним пристроєм, що репрезентує таємницю, гальмування або, можливо, ефемерну природу романтичних зустрічей. Робота Фрагонара відображає суть ідеалів рококо, де оспівувалися кохання, легковажність і поблажливність, а прагнення до насолоди сприймалося як невід'ємна частина життя. "Засувка" Жана-Оноре Фрагонара є свідченням майстерності художника в передачі нюансів романтичної напруги та інтриги в декораціях рококо. Завдяки вишуканій композиції, делікатному використанню

кольору та світла, неоднозначній розповіді та виразній символіці, картина запрошує глядачів зануритися у світ елегантності, таємничості та грайливого романтизму, що визначив епоху. Привабливість картини полягає в її здатності пробуджувати цікавість і розпалювати уяву, залишаючи наратив відкритим для інтерпретацій і забезпечуючи його незмінне зачарування для наступних поколінь.

Одне з рідкісних зображень двох жінок, які цілуються в західному мистецтві, любовна картина «У ліжку: поцілунок» Анрі де Тулуз-Лотрека є частиною серії, яку він створив для публічного будинку. Художник досліджував нічне життя Парижа і отримав замовлення на виготовлення картин для салону публічного будинку на вулиці Амбруаз. Створено в стилі постімпресіонізм, написана олійними фарбами на полотні розміром 46,5×52,3 см, створена 1892 році (див. Додаток 2, рис. 2.9).

Він провів деякий час, спостерігаючи за відвідувачами та мешканцями борделю, як під час роботи, так і в тихі хвилини, і створив 16 портретів. Картина демонструє глибоке співпереживання та розуміння предметів, без осуду чи сенсаційності.

Ця романтична картина закоханих привертає увагу своєю еротичністю та чуттєвістю. Об'єкти — жінки, художник є свідком їхніх пристрасних «обіймів» у ліжку — те, що знайоме більшості глядачів. Не дивно, що Анрі де Тулуз-Лотрек черпав це з реального життя. Його дуже захоплювало нічне життя Парижа 1890-х років, включно з повіями. Він відвідував публічні будинки і малював повсякденні сцени, які спостерігав у них. У більшості приміщень було обмежено кількість ліжок, тому жінки були вимушені спати разом, що часто призводило до розквіту романтичних стосунків. Один публічний будинок навіть замовив картини у Тулуз-Лотрека, щоб прикрасити ними свій бордель. Його прийняли як друга та дозволили намалювати дівчат у їхньому природному стані — «поза годинами» які вони проводили з гетеросексуальними клієнтами - чоловіками.

Робота написана експресивно, художник сконцентрований на взаємодії жінок: їхні обійми, чуттєвий поцілунок, положення рук. Через те що немає

окремих деталей, лише дівчата та ліжко, глядач може відчуті ефект присутності, наче ми знаходимося поряд з ними. Робота контрастна, написана у світлих тонах. Шкіра та волосся мають теплий жовтий та рудий відтінок, ліжко світло проте з синім відтінком. Гра теплого та холодного відокремлює закоханих від іншого світу.

Ця картина долає соціальні розбіжності: вона зображує кохання поза раніше прийнятими соціальними нормами. Дві жінки чіпляються одна за одну, переплетені, наче бояться бути розлученими — це може бути відображенням часу та того, як суспільство уникало лесбійнок. Лотрек намагався зафіксувати маленькі, ніжні моменти в житті жінок, яких він зустрічав, і робив це з людяністю та чуйністю. У світі сконцентрованої сексуальності та фантазій він знайшов справжні стосунки та відкрив нам приховані життя у дев'ятнадцятому столітті.

«Золотий вік» Яноша Вашзарі — перший репрезентативний твір мистецтва угорського модерну, що зберігся. Відповідно до власного темпераменту, молодий художник вловив повторювану тему мінливих стосунків між чоловіком і жінкою в міжнародному живописі. Написаний олією на полотні, в 1898 році розміром 95,5×156 см, зберігається в престижній Угорській національній галереї в Будапешті (див. Додаток 2, рис. 2.10).

Картина зображує алегоричну сцену в пишному саду. Чоловіча фігура, яка уособлює романтичні ідеали неокласичної епохи, ніжно обіймає жіночу фігуру, яка випромінює грацію та елегантність. Їхні тіла переплітаються, коли вони висловлюють свою глибоку прихильність одне до одного. Мистецтво Вашзарі передає відчуття присутності, через його прискіпливу увагу до деталей і використання яскравих кольорів, які оживляють кожен мазок. Вплив модерну можна побачити в складних візерунках, що прикрашають їхній одяг та оточення, додаючи сцені додатковий шар чарівності. У центрі стоїть статуя, яка символізує вічне кохання, нагадуючи, що навіть у мінливі часи справжнє кохання залишається поза часом. Ця картина чудово відображає суть «золотого віку», де процвітали пристрасть і романтика [36].

На картині зображений сад, наповнений античними статуями, що зникають у темряві, а на передньому плані — закохана пара. Академічно намальовані напівоголені тіла закоханих, знаходяться перед кущами. Жінка простягає руку до горщика, повного троянд, де від квітів до неба звиваються жовто-зелені димові стрічки. Постаць подружжя, просякнута меланхолією, є джерелом тих самих романтичних тремтінь, які віють від таємничих куточків саду, нависаючих сутінок і жовто-зеленого тону, що вкриває всю поверхню картини.

Любов і сексуальність були поширеними темами в мистецтві Густава Клімта. У одному з найвідоміших зображень поцілунку в світі, він зобразив чуттєві обійми пари які переходять у ніжний поцілунок. Робота «Поцілунок» створена у стилі модерн, оповита золотим листям і багатим візерунком, з жіночим обличчям, що демонструє суміш емоцій, від екстазу до відчаю. Після виставлення портрет швидко придбав австрійський уряд, і сьогодні його можна побачити в Бельведері у Відні. Робота створена олійними фарбами на полотні, розміром 180×180 см також покрита сусальним золотом у проміжку між 1907-1908 роках (див. Додаток 2, рис. 2.11).

Композиція Клімта в "Поцілунку" - це гармонійне поєднання складних візерунків, символізму та фігур, що обіймаються, на позолоченому тлі. У центрі картини – чоловік та жінка в обіймах, огорнута золотими шатами та декоративними елементами. Фігури розташовані на мерехтливому, схожому на золоту мозаїку тлі, що викликає відчуття божественної трансцендентності та духовного єднання. Пара, що обіймається, розташована в центрі полотна, створює відчуття симетрії та рівноваги. Чоловік, одягнений у вбрання з геометричним візерунком, нахиливши голову до жінки, ніжно доторкається вустами до її обличчя, передаючи відчуття обожнювання та інтимності. Жінка, вбрана у візерунчастий халат, схиляється в обійми, заплющивши очі, занурюючись у момент любові та зв'язку.

Колір і символізм: картина відома завдяки щедрому використанню сусального золота, яке домінує в кольоровій палітрі картини і надає їй заворожливого сяйва. Використання золота символізує божественну любов і

духовний зв'язок. Складні візерунки та стилізовані орнаменти, що прикрашають шати фігур, відображають вплив візантійського мистецтва та японської гравюри, додаючи твору відчуття декоративного багатства та культурного злиття. Майстерне використання кольору Клімтом виходить за межі золотого, включаючи яскраві відтінки та контрастні тони, щоб підкреслити чуттєвість фігур і навколишню символіку.

Сюжет: картина випромінює ауру любові та пристрасті, викликаючи відчуття позачасовості та універсальності романтичних почуттів. Обійми пари символізують злиття фізичного бажання та духовного зв'язку, що перевершує земні кордони у царство неземної та божественної любові. Зображена сцена перегукується з темами романтизму, що охоплює ідеали любові, відданості та прагнення до гармонійного союзу між людьми. Зображення Клімтом інтимної близькості пари запрошує глядачів замислитися над складністю та глибиною людських стосунків, підкреслюючи глибокі емоційні та духовні виміри кохання.

Загорнувшись одне в одного, закохані спітаються у вічному поцілунку. Їхнє кохання неземне (єдине місце дії - ця неземна галявина з багатих тканин і яскравих фарб) і навіть трохи небесне: їхні голови вкриті німбом із сусального золота. Під усією цією розкішшю не відчувається тіла, окрім витончених пальців рук та ніг. Босі ноги, квіти у волоссі: не дивно, що цей шедевр Клімта полюбили хіпі, і він залишається найвідомішим поцілунком у живописі. Ідеальний квадрат полотна, ідеальне прилягання пари: це саме те, що часто відчувають молоді закохані, злившись у поцілунку, коли світ навколо них розчиняється в мерехтінні.

"Закохані" Рене Магрітта - захоплююча та загадкова картина, що втілює фірмовий сюрреалістичний стиль художника, кидаючи виклик традиційним уявленням про реальність та сприйняття. Створена у 1928 році, ця культова картина спонукає до роздумів про кохання, приховування та поєднання суперечливих елементів на тлі омріяного пейзажу. Робота має розміри 54 x 73,4 см, написана олійними фарбами, розташована в Нью-Йоркському музеї сучасного мистецтва (див. Додаток 2, рис. 2.12).

Живописна манера Рене навмисно безособова, суха, сувора. Через ці прийоми в живопису, краще відчувається мотив роботи, не відволікає увагу на зайву барвистість та деталізацію. У роботі показаний поцілунок людей через простирadlo. Так близько і далеко одночасно. Ці люди кохають одне одного але є певна проблема фізична чи ментальна відстань, яку треба побороти. Висвітлюється одна із важливих соціальних взаємодій між людьми: взаємодія між закоханими. Підіймання питання проблем у стосунках між коханими, є важлива для профілактики утворення їх ще в безпроблемний період.

Французи дуже романтичний народ. Питання кохання, драми, любовних проблем у них завжди висвітлюється у фільмах, книгах та картинах. Якщо спиратися на емоційну екологічність, то картина несе в собі повчальний та попереджувальний характер. Наче намагається попередити про можливу не екологічність майбутніх стосунків. Хоч і художник не давав роз'яснення своїй картині, і казав, що таємниці нема це просто політ моєї фантазії; кожна людина дивлячися на неї задумується: «А що художник хотів цим сказати?» Чим і змушує поринути у власні спогади та минулий прожитий досвід.

Відображення такого складно і водночас прекрасного почуття любов є високодуховною темою. Всі ми люди прагнемо до цього почуття, але як здобуваємо його і що можемо не помічати по власній неуважності, часто проходить повз. Рене показує нам один із наслідків такої неуважності. Гуманістична цінність проявляється тут в тому, що художник цією картиною допомагає глядачеві звернути увагу та по можливості уникнути цієї згубної любові, любові на відстані, сліпої любові, любові з перешкодами. Це і є прояв гуманного ставлення до людських почуттів.

Колорит: Магрітт використовує приглушену палітру кольорів у картині "Закохані", використовуючи землясті тони смарагдового, коричневого та синього для створення спокійної та сюрреалістичної атмосфери. Навколишній пейзаж, зображений з ретельною деталізацією, додає картині мрійливості, огортаючи фігури безтурботним і потойбічним оточенням. Приглушені кольори

контрастують з яскравою червоною стіною зправа та жіночою сукньою. Це колорове рішення наче відділяє пару від іншого світу.

Все що стосується проблематики кохання було і є актуальним. Кожна людина хоче бути щаслива, а щастя заключається в любові і не важливо на що вона направлена. Чи це любов до коханої людини, тварини, дитини чи улюбленої справи. Сучасний глядач може бачити в цьому сильну метафору на сьогоднішні стосунки між людьми. Через війну, швидкий ритм життя у більшості людей кохання виглядає саме так як зобразив Магрітт. Вплив цієї картини на сучасну культуру є позитивний. Люди надихаються нею і створюють або свої нові витвори мистецтва, статті, досліді, або просто змінюють своє життя.

Твір було створено в ХХ столітті, у Парижі. На той час були скрутні часи, перевороти, розставання і сум. Питання любові на відстані стояло гостро, психічні та фізичні травми, різні погляди політичні, дрібні чвари робили все суспільний фон. Магрітт був сюрреалістом, але уникав епатажу. Його картинам притаманні незвичайні, багатозначні поєднання звичайних предметів без їхнього спотворення. Роботи Рене мають великий вплив на майбутніх художників. Деякі наслідували його стиль, а хтось надихався його роботами.

Насправді Рене Магрітт створив серію робіт під назвою «Закохані» і ми розглянули лише першу з них. Оскільки вона набула найбільшої популярності у сучасній культурі образотворчого мистецтва.

Вже на другій картині цієї серії художник показує, що пристрасть тут недоречна. (див. Додаток 2, рис. 2.13). Події відбуваються на природі, на фоні ми бачимо галявину та дерева, колорит не змінився. Тепер закохані нічим не обмежені, на них не тиснуть стіни кімнати, що надає відчуття спокою та умиротворення. Їхня увага сконцентрована на глядачу, проте обличчя досі приховані під білою тканиною. Є декілька тверджень, що до зв'язку картин з особистим життям Магрітта:

- Смерть матері, обличчя якої було закрито білою сорочкою. Ця подія могла викликати психологічну травму та стати референсом для створення образів.

- Цікавість художника до маскуванню. У фільмі «Фантомас», обличчя головного героя ніхто не бачив. Поль Нуге, засновник сюрреалізму в Бельгії, рекомендував Рене використати подібний прийом у власній творчості.

Художник завжди спростовував здогадки про потаємні сенси своїх робіт. Його бажання було лише змусити глядача задуматися. Останні дві картини з серії «Закохані» були написані з обличчями закоханих. На третій роботі глядач може побачити леветуючу голову чоловіка, яка притулилася до обличчя світловолосої жінки. Його очі заплющені а міміка показує розслаблення та задоволення. Її погляд направлений в сторону чоловіка, а легка посмішка виражає визнання жеста чоловіка. Кольорова гама роботи не така холодна та землиста. Вона більш натуральна по колоровій гамі та світліша, за рахунок світло блакитного неба на фоні (див. Додаток 2, рис. 2.14).

На четвертій роботі Маґрітт зобразив сидячу жінку яка цілує леветуючу голову чоловіка. На задньому фоні зображені темні гори і сіре небо, що надає картині драматичного та гнітючого настрою. Їхній поцілунок ніжний та спокійний, але рука дівчини знаходиться в області серця, що може свідчити про її сумніви та душевні тривоги. Відчуття загрози і розлуки не покидає глядача ні на секунду. Можливо пару чекає якесь серйозне випробування відстанню, або їх кохання вже приречене на смерть (див. Додаток 2, рис. 2.15).

Серія робіт "Закохані" виходять за межі традиційних уявлень про любов, приймаючи неоднозначність і сюрреалізм, запрошуючи глядачів заглибитися в хитромудрі шари сенсу, приховані за затуманеними обличчями і незвичними композиційними рішеннями. Роботи Маґрітта продовжують зачаровувати глядачів, кидаючи виклик сприйняттю та спонукаючи до самоаналізу невловимої природи кохання та людського зв'язку.

Роботи сучасної художниці Ван Лаві вражають своїм колоритом та змістовністю. Саме її творчість ми розглянемо далі. Дівчина родом з Нідерландів, тому не дивовижно, що картини художниці схожі на роботи Вінсента ван Гога. Можливо Ван це псевдонім. Нідерланди найбільш ліберально

налаштована країна світу. Тут виражена дуже велика толерантність жителів та уряду. Права і свободи людей вважаються найвищою цінністю, кожен має право обирати уряд, релігію і любов, хоч тут легалізовані легкі наркотики, але культура на вищому рівні. Попри всі суперечки, Нідерланди залишаються стабільною, грамотною, економічно розвиненою державою, що процвітає. Саме цей соціум допоміг дівчині розкритися у творчості така яка вона є [25].

Якщо спиратися на уяву, то в голову приходить що це нащадок Ван Гога, або принаймні натхненна ним. У цієї художниці було складне життя, травмуюче дитинство і свій особистий неймовірний світ. Цей світ допоміг їй пережити складнощі та став невичерпним джерелом натхнення. Художниця в житті передає перевагу емоціям і почуттям, а не розуму та розрахунку.

Картина Ван Лаві «Любов на відстані» виконана олійними фарбами на полотні розміром 60×50 см (див. Додаток 2, рис. 2.16).

Композиція: на роботі зображені дві постаті які неначе зливаються в поцілунку. Вони знаходяться на передньому плані зміщені у ліво. Їх обличчя знаходяться під білою тканиною, ми бачимо руку одного із персонажів яка притискає до себе постать. Не відома, якої статі закохані та де саме вони знаходяться, на задньому фоні ми не бачимо конкретного пейзажу

Колорит: по синьому холодному колориту, можна допустити що дія відбувається вночі. Картина створена фактурними масками надаючи експресивного стилю. Постаті зображені білою та світло синіми відтінками фарби. Натомість фон зображений темно-синіми та темно-блакитними кольорами надаючи контрасту роботі.

Ця картина може мати автобіографічний характер так і просто висвітлення проблематики кохання на відстані. З іншого боку закохані можуть ховатися від оточуючих бачися осуду, або для збереження приватності, якої зараз дуже не вистачає. Особисто для глядача який пережив подібний досвід це може бути машиною часу. Такий глядач, дивлячися на цю картину, може побачити свої минулі або теперішні стосунки і переосмислити, що в них не так було або є, чому мені це відгукується. А для людини яка не стикалася з подібною проблемою

може бути корисне споглядання досвіду який він не мав, щоб навчитися на чужому прикладі, як не допустити подібного і що є профілактикою такого.

Проблематика кохання на відстані дуже актуальна, що фізичного що ментального. На мою думку із збільшенням прогресу, питання ментального та духовного віддалення між близькими людьми стає все гостріше. Споглядаючи на цю картину можна пофантазувати, а що це за ганчірка, а вони обоє в ній чи кожен окремо.

2.3 Творчі пошуки сучасних українських митців на тему кохання

Сучасні українські митці розпочали інтроспективне та глибоке мистецьке дослідження, зосереджене на темі кохання. Їхні роботи, глибоко вкорінені в культурно багатому та різноманітному ландшафті, відображають поєднання особистих наративів, колективного досвіду, а також історичної та соціально-політичної структури країни.

Роботи Миколи Пимоненка зробили неоціненний вклад в розвиток образотворчого мистецтва в Україні. Художник вміло писав про буденність українського народу, неймовірні пейзажи батьківщини та взаємовідносини людей. Однією з робіт яка підіймає важливість питання міжнаціонального кохання була його робота «Жертва фанатизму» (див. Додаток 2, рис. 2.17).

Картина була створена у 1899 році, розмір полотна 224×180 см, написана олійними фарбами, зараз вона знаходиться у Харківському художньому музеї. Художник був вражений прочитаними новинами у газеті - була побита членами юдейської громади дівчина. Вона покохала хлопця українського походження, через це зріклася іудаїзму та стала християнкою. Пимоненко був дуже вражений новиною та вирішив написати картину присвячену цій темі. Для цього він навмисно поїхав до міста Кременець на Волині, де зробив багато ескізів. Місцяни були налаштовані вороже до Пимоненка та погрожували йому. Проте, Микола Корнилович здобув дозвіл у начальника поліції, натомість пообіцявши йому картину. Цією картиною була «В похід» («Проводи козаків»), яка зараз знаходиться у Національному художньому музеї України [6].

Розглянемо роботу «Жертва фанатизму» детальніше. Робота написана у сірих темних тонах, що свідчить про жахливі та темні події які розгортаються на картині. Незважаючи на те, що робота має приглушені кольори, контраст роботі додається за рахунок червоних, чорних та білих акцентів.

Композиція: на передньому плані картини зображується молода дівчина, яка стоїть перед групою людей, вона у безпорадному стані. Її обличчя виражає розпач та безпорадність, а руки чіпляються за паркан, наче намагаються звалити його. Дівоча фігура розташована в центрі картини, що підсилює її драматичну

роль у подіях, що відбуваються. Навколо неї група людей, які щось обговорюють або демонструють відкриту ворожість, яка призводить до ситуації, що зображена на полотні. На задньому плані зліва, ми бачимо старий будинок та людей, які спостерігають. Одну третю полотна займає темно сіре небо, яке тисне на глядача і контрастує з світлішою землею та людьми.

Сюжет: «Жертва фанатизму» глибоко вкорінена у соціальних подіях того часу. Картина відображає владу фанатизму та упереджень, його потенційну смертельну силу та руйнівний вплив на життя людей. Загнана у кут дівчина, зовсім безпорадна перед розлюченим натовпом. Її сорочка яка з'їхала на бік, неохайний вигляд та розкуйовджена коса, вказує на те що вона вже тікала від натовпу, але це не допомогло. Люди які знаходяться з права більш всього її батьки. Мати плаче, від сорому який накликала на її рід дочка. А батько в безсилому крику здіймає до неї руку, неначе благаючи тікати. Навіть рідні батьки не здатні щось вдіяти і захистити дівчину. А люди які оточують її прагнуть забити її лише через власні упередження. І навіть ті хто вдалені, біля будинку спостерігають за всім цим балаганом, не співчують дівчині, а просто спостерігають, а що ж буде далі. У картині Михайло Пимоненко використовує символіку страждання та відчаю, показуючи неспроможність перед силою фанатизму. Він створює сильний емоційний зв'язок між глядачем та сценою, застерігаючи від наслідків релігійної та політичної фанатичності. Художник дуже уважний до деталей: хрестик на шиї дівчини, чоловік в юдейському ритуальному одязі, який стоїть прямо навпроти неї, буденний одяг жителів усі ці дрібниці надають картині реалістичності та особливого сприйняття.

Картина "Поцілунок" Всеволода Максимовича відображає тему кохання, інтимності, емоційності, що часто були предметом творчої уваги художників 20 століття. Робота була створена у 1913 році, у Полтаві. Створена вона в стилі ар нуво (модерн), олійними фарбами на полотні 100×100 см, жанр символічний живопис. На даний момент робота знаходиться у Національному художньому музеї України (див. Додаток 2, рис. 2.18).

Головними персонажами картини є закохана пара яка зливається у чуттєвому поцілунку. Художник створює центральну динаміку навколо своїх головних персонажів. Максимович зосереджує увагу глядача на стосунках між коханими людьми, показуючи любов, щирість, відкритість та спокій між ними.

Колорит: в роботі використана тепла кольорова гама. Закохані написані світло жовтою з відтінком охри фарбою. Волосся у них світло русе. Фон написаний червоними відтінками з різними візерунками. Саме такий колорит надає відчуття спокою, ніжності та розслаблення.

Композиція: у роботі немає переднього та заднього плану, що фон що пара знаходяться у одній площині. Червоний фон це наче ковдра яка огортає закоханих, захищаючи їх від оточуючого світу. Чоловік знаходиться у положенні три четверті, ми бачимо частину його рук та нахилену голову у поцілунку. Дівчина знаходиться до нас передом, ми бачимо частину її грудей, рук та повернуту голову. Пара знаходиться по центру полотна.

Сюжет: на даній картині Всеволода Максимовича зображена пара, яка застигла у моменті поцілунку. Їхні заплющені очі свідчать про повну довіру одне до одного. Художник не обтягує картину нічим зайвим. Чоловік та жінка знаходяться у відірваній від оточення реальності. Їх не оточують ні присутність людей, ні пейзажі природи, а ні декорації приміщення. Вони перебувають наче у невагомості. Уся увага глядача сконцентрована лише на їх поцілунку. Червоний фон, оздоблений візерунками, надає відчуття ковдри, певної ширми, яка бережно огортає їх від чужого погляду, осуду. Вона відділяє їх від оточуючих. Художник хотів передати відчуття людини при першому поцілунку, коли у цей момент для тебе існує лише твоя друга половинка. Коли цей поцілунок такий бажаний і такий вагомий у ваших стосунках. Саме відчуття легкості та невагомості надає особливого шарму цій роботі.

Однією з відомих постатей українського мистецтва 20 століття був Федір Кричевський. Він запам'ятався своєю любов'ю до всього рідного, стійкістю духу, рішучими вчинками та незламними переконаннями. Кричевський був викладачем Київського художнього училища, а згодом і першим ректором у 1917

році. Роботи цього художника просякнуті любов'ю до української культури, цінностей, звичаїв та наряду.

Панно-триптих "Життя" (1927) — є певна відповідь на події того часу які відбувалися в українському мистецтві, а саме у Київському художньому інституті. Кричевський, на той момент, не був у членстві жодного художнього угруповання. Своім триптихом Кричевський довів, що може експериментувати й органічно використовувати іконописні традиції, не втрачаючи здобутків мистецтва новішого часу. Три частини триптиху оповідають про життя дореволюційного українського села: центральна частина "Сім'я", ліва — "Любов" і права — "Повернення" — етапи життя звичайної родини. Так розкривається доля "трьох віків": щастя родини, що ґрунтується на любові, знищує війна, з якої повертається покалічений син-солдат [10].

Розглянемо кожну картину з триптиха по порядку. Перша робота під назвою «Любов» розповідає нам історію двох закоханих. Центральні фігури картини це жінка та чоловік. Хлопець ніжно цілує дівчину, яка сидить на стільці, у шию, а вона весело підіймає руки догори. Цей жест означає повне прийняття ситуації та покори. Настрій картини легкий та спокійний, тут немає драми, немає сварок, лише закохані. Картина написана в теплій кольоровій гамі. Великий акцент грає червона спідниця дівчини. Червоний це колір життя, пристрасті та любові. Також ми бачимо рожевий рум'янець на щічках жінки, що свідчить про лише початок стосунків пари (див. Додаток 2, рис. 2.19).

Друга робота під назвою «Сім'я» розповідає нам про щасливу родину. На картині зображені вже сімейна пара з дитиною та бабуся. Це ті самі закохані з першої роботи «Любов». Мати міцно обіймає сина, який сидить у неї на руках. Чоловік притискається до дружини та сина, сидить на підлозі. А поруч, біля колін жінки знаходиться бабуся. Її спокійний вираз обличчя виражає радість за сім'ю та повну підтримку. Робота написана в теплих тонах. Тепер основний колір це білий, який присутній на обличчі та сорочках дитини та бабусі, та темно коричневий який зображений на спідниці старої жінки та хустці матері. Колір землі це символ міцності та надійності. Бабуся наче передає усі свої знання та

дає велику підтримку матері дитини, а та в свою чергу стає опорою дитині. Білий колір є символом світла, святості та жалоби. Картина передає відчуття сімейного тепла та турботи. У них усе добре і вони насолоджуються моментом єдності (див. Додаток 2, рис. 2.20).

Третя робота має назву «Повернення». На цій картині вже немає відчуття спокою та сімейної єдності. На ній зображено вже постарівшу пару які зустріли свого сина з фронту. У хлопця на грудях видно відзнаку, у руках ціпок. На роботі видно, що хлопець зостався без ноги. Мати притискається до його грудей. На її обличчі суміш жалю, скорботи, радості та полегшення. Вона явно не хотіла такої долі своєму сину. Батько ж стоїть збоку дружини, тримаючи руки перед собою. Його погляд спрямований прямо на глядача. Чорні очі наче застигли у важливому питанні «А чи варто ця медаль, скаліченого тіла та душі ?» Хоч колорит роботи все ще теплий але ми бачимо напружену картину через контраст темного та світлого. Батько одягнений у світле вбрання, коли його син в темне. Нажаль колись їх син, надія на світле майбутнє став скаліченою людиною яка стала заручником ситуації (див. Додаток 2, рис. 2.21).

Триптих «Життя» зображує красу звичайного народу, їхнє душевне благородство, моральну силу, стриманість і стійкість. Ця робота мала велику популярність та експонувалася не лише на території України, а й закордоном. Брала участь у Міжнародному конкурсі у Венеції де стала «справжньою сенсацією».

Розглянемо роботу української мисткині Тетяни Яблонської «Весілля» написане 1964 року. Художниця була народжена у Смоленську, проте у віці 11 років разом з сім'єю переїхали у Одесу, а згодом у Кам'янець-Подільський. Для художниці, головним джерелом натхнення стала Україна (див. Додаток 2, рис. 2.22).

«Весілля» це робота яка зображує традиційне сільське весілля. Створення своїх робіт Яблонська описувала в щоденниках. Записи створення картини «Весілля» теж були присутні. Художниця дуже тішилася можливістю побувати у селі Глеваха та побачити на власні очі свято молодих. Вона написала декілька

етюдів і потім перейшла до створення основної картини. «Робота, буквально, закипіла. Образ кольорового вінка на білосніжному тлі зі стрічками, що тремтять, стояв перед очима», - писала Яблонська. Художниця переписувала роботу бо на думку критиків робота була недостатньо сучасна та мала дещо «дивні» образи наречених та їх гостей. З значних змін можна зазначити, що наречений став старшим на років 10, наречена скромнішою, зник піонер, сват почав мати інший колір обличчя, з'явилися сучасні автобуси на задньому плані. Художниця була засмучена, їй здавалося, що перший варіант більш образний та свіжий. Робота створена на полотні розміром 200×260 см олійним фарбами, знаходиться у Харківському художньому музеї. Також існує репродукція першого варіанту роботи, він знаходиться у Національному художньому музеї України в Києві (див. Додаток 2, рис.2.23) [12].

Композиція: весільна хода молодих зображена по діагоналі, це надає роботі динаміки та відчуття руху. Здається, що гості не йдуть, а пританцьовують, саме це надає відчуття глядачеві, що він теж знаходиться у епіцентрі подій. Перші у ході йдуть наречені, вони розташовані зліва знизу. За ними в право і глиб картини, виходячи на задній план, зображені гості. Позаду, на другому плані ми бачимо засніжені хатини села, та дорогу з автобусом.

Колорит: картина нагадує вінок – яскравий та різнобарвний. Сама вулиця засипана снігом, зображена білим кольором. В роботі немає концентрації на певному кольорі, тут присутні як різні відтінки червоного, так і синього, коричневого. Різнокольорові стрічки та хустки надають особливого колориту та цілісності картині.

Сюжет: подія відбувається у похмурий зимовий день. Не дивлячись на це, Яблонській вдалося передати відчуття свята та щастя. Бо безсумнівно весілля це повинно бути поєднання двох люблячих одне одного людей. Кожна зображена людина на полотні виражає своє захоплення та щастя молодим.

Висновки до другого розділу

Роботи європейських митців з різних географічних регіонів в епоху Нового та Новітнього часу дозволяє глядачеві подивитися на тему кохання з різних боків.

Художники Північної Європи, надавали перевагу стилю реалізм, створювали ліричні оповіді за допомогою нюансованих композицій. Суворість протестантської моралі, яка підкреслювала важливість вірності та скромності, була присутня у більшості художників Нового та Новітнього часу. На відміну від митців північної частини Європи, художники Південної частини яскраво відображають емоції та пристрасть закоханих.

У роботах художників Західної та Східної Європи різниця у стилі виконання і сюжету не така помітна. Митці цих частин приділяють більшу увагу зображення власних переживань. Таким чином, досліджуючи творчій доробок художників Західної та Східної частини Європи з XV по XXI століття можна побачити розмаїття мистецьких проявів, культурних впливів та персональних інтерпретацій питань кохання на відстані.

Творчі пошуки сучасних українських художників на тему кохання - це поєднання традицій, новаторства та суспільного контексту. На тлі складної історії України, митці описують кохання не лише зі сторони емоційності, а й як потужний рушій до дій, переплітаючи її з наративами культурної ідентичності та суспільної стійкості. Крім того, художники висвітлюють складнощі кохання у світі, що стрімко розвивається, звертаючись до соціально-політичних питань та мінливої динаміки людських зв'язків. Їхнє мистецтво слугує дзеркалом, у якому відображаються теми єдності, сили духу та непереборної сили кохання в умовах суспільних викликів.

Сучасні пошуки українських митців у царині кохання засвідчують незмінну здатність мистецтва віддзеркалювати та формувати суспільство, пропонуючи переконливі роздуми про багатовимірну природу любові як в особистій, так і в суспільній сферах.

РОЗДІЛ 3. ІНДИВІДУАЛЬНА ТВОРЧА РОБОТА

3.1 Пошук художніх образів творчої роботи

Починаючи розробку магістерської творчої роботи, для початку потрібно було обрати тему. Я зупинилася на темі кохання на відстані, але акцент зробити не на фізичне віддалення, а ментальне. Вибір такої теми був мотивований не лише особистими переживаннями які я хотіла виразити на полотні, а й реаліями сьогодення. Через війну, скрутну ситуацію в країні, економічну кризу люди попри відстань фізичну, почала віддалятися і духовно. Сварки, замикання в собі, різні політичні погляди, тиск соціуму, постійна тривога та відчуття небезпеки - згубно впливають на стосунки між коханими людьми. Якщо не вирішувати проблеми, не спілкуватися щиро, не знаходити компроміси та не приймати одне одного такими якими ми є, то відбувається неминучий розрив стосунків. Серія, яка складається з 3 картин, має назву “Смертельне віддалення” і розповідає про етапи припинення стосунків. Ідея роботи показати сюжетність розпаду стосунків, освітлення проблем які є супутніми розриву, попередити глядача про наслідки обраних рішень. Картини слугують глядачу як історія-настанова. Серія картин дозволить краще зрозуміти механізм віддалення, заглибитися у власні переживання та подивитися на проблеми збоку.

Досліджуючи перший та другий розділи кваліфікаційної магістерської роботи, було взято за приклад творчість таких художників як Сальвадор Далі та Едвард Мунк.

Сальвадор Далі – належить до найбільш багатогранних і продуктивних художників 20-го століття. Він найбільш відомий як сюрреаліст та живописець, проте він займався скульптурою, гравюрою, рекламою, літературою, модою, кінематографією. Художник відомий своєю епатажністю, провокативністю та технічною віртуозністю. У ранній творчості Далі відчувається вплив Пабло Пікассо та Жоана Міро. Також у роботах виражене захоплення класичним

мистецтвом та мистецтвом епохи Відродження. Це чітко зображується у його гіперреалістичному стилі та релігійному стилі пізніх робіт. Далі цікавився психоаналітичними теоріями, чим більше він дізнавався нової інформації у цій сфері, тим сильніше у його роботах з'являлися теми еротики, смерті та розпаду. Художник у своїх роботах спирався на власні переживання, дитячі спогади, тому його роботи часто інтерпретуються символікою, фетиші, образи тварин, релігійні символи. І хоч Далі захоплювався теорією автоматизму сюрреаліста Андре Бретона, проте, в результаті обрав власноруч створену систему звернення до несвідомого. «Параноїдальний критичний стан» - це стан, де ти можеш бачити різні марення не втрачаючи здоровий глузд. Цей метод застосовували його сучасники, переважно сюрреалісти у різних сферах творчості та життя.

Коли Сальвадор Далі створив власний сюрреалістичний світ, художник наповнив його фантастичними істотами та різними символами. Все це відображає внутрішній світ художника, його нав'язливі ідеї, страхи та фетиші. Символіка Далі була створена надихаючись вивченням ідей Фрейда, сюрреаліст використовував та придумувала символи для того, щоб підкреслити приховані сенси своїх робіт.

Сальвадор Далі був одержимий очима. Очі слугували постійною темою в його мистецтві, дозволяючи йому заглиблюватися у світ мрій, бажань і прихованих думок. Для художника око є не лише певний символ який він використовував у своїх роботах, а й інструмент демонстрації глядачеві «невидимих речей» та «подвійного зображення» Подвійне зображення також називають реверсивні фігури - це певна оптична ілюзія. Для її створення використовується графічна схожість та властивість людського зору інтерпретувати два і більше форм зображення. Сценографія Далі для опери «Tristan Fou» в 1944 році включала великі, безтілесні очі по всій сцені, створюючи атмосферу таємничості, самоаналізу та мрійливих якостей. Очі великі, з довгими тонкими віями, розташованими біля цегляної стіни. Око одночасно і захоплює, і тривожить. Очі символізували внутрішнє бачення та психологічний стан героїв [18] (див. Додаток 3, рис. 3.1).

Людська рука стала частим сюрреалістичним мотивом, і її можна побачити у фільмах, картинах і фотографіях. Яскравим прикладом використання символу рук став сюрреалістичний фільм Сальвадора Далі та Луїс Бунюель «Un chien andalou» створена у 1928 році. Повторення рук в «Un chien andalou» є певним символом фетишу. Саме руки можуть принести задоволення, так і нестерпний біль [32]. Інтерес Далі до рук також очевидний у його самостійній роботі, яка використовує цю частину анатомії з великим ефектом «Докори сумління». На цій картині непропорційно велика рука символізує нову можливість. Не зрозуміло чи то рука захищає пустелю, чи просто ловить дощ, але значення нового етапу в житті вона точно. У період написання картини Далі починає жити з Галою (Олена Дьяконова) яка на покинула свого першого чоловіка Поля Елюара. Відчуваючи докори сумління та страх перед жінками художник вирішив створити картину яка наштовхує глядача на роздуми, передаючи настрій положенням руки [19] (див. Додаток 3, рис. 3.2).

Сьогодні Едвард Мунк відомий своїм сміливим, імпресіоністичним використанням кольору — наприклад у його знаменитій картині «Крик», де зображена страждаюча постать під криваво-червоним і оранжевим небом. Художник надавав перевагу почуттям та уяві, зображуючи їх через кольорові плями, а не зовнішній реальності [21]. Вибір Мунка також віддзеркалював вікторіанську віру в те, що почуття виявляються у кольорових плямах, які деякі люди могли бачити, наприклад, зелений для симпатії та світло-коричневий для егоїзму. У роботі «Мадонна» використовується червоний німб і чорне волосся, що є зображенням кохання та смерті (див. Додаток 3, рис. 3.3). У роботі «Вампір» жінка має теплий червонувато-помаранчевий або коричневий колір волосся, а чоловік — холодний світло-зелений або блакитний відтінок. Коричневий асоціювався з аурою та емоціями егоїзму та самозаглиблення, а зелений був більш сприйнятливим і емоційно відкритим [20] (див. Додаток 3, рис. 3.4).

Тож проаналізувавши роботи художників, дослідивши їх історію, колорит та символізм, можна було перейти до створення власної серії художніх робіт. Картини представлені в контексті теперішнього та минулого, де яскраві

сюрреалістичні вставки слугують зображенням минулого, а загальне велике полотно – теперішнього та майбутнього. Серія розповідає нам про історію закоханої пари які переживають проблеми в стосунках, котрі призвели до віддалення між ними. Виконана вона на полотні формату 50×50 см акриловими фарбами, та колажними вставками, які виконані олійними фарбами на спеціальному папері.

На першій картині ми бачимо зображення руки. По периметру цієї руки зображені очі блідого кольору. По центру розташований квадрат в якому ми бачимо зображене блакитне людське око. Вся це композиція розташована на темному фоні з елементами дивної рослини яка лише трішки зазирає на краї картини (див. Додаток 3, рис. 3.5).

Рука це символ одночасно і смерті та оберегу. Ми не знаємо, що зробить ця рука: стиснеться чи навпаки буде оберігати від проблем та стане безпечним куточком. Бліді очі - це символ погляду оточуючих та їх самих. Вони водночас є символом засудження, намагаються посіяти зерно сварок, сумніву у власному виборі і погіршити їх стан. Також це і погляд пари на стосунки. У першу чергу вони самі творці свого щастя. Центральне сюрреалістичне око належить чоловіку, воно йде в протиставлення з очима зображених на руці. Якщо ті бліді та непримітні, схожі на декоративний стиль то центральне є живим та натуральним.

Реалістичне око, яке має природній відтінок знаходиться по центру так як і рука яка стискається. Її колорит холодний в синьо-зелених відтінках від якої віє загрозою та смертю. Бліді очі мають пастельний чорний, світло сірий та блідий синій колір. Фон складається з поєднання кольорових фрагментів темно коричневих, червоних відтінків. Зелені паростки рослини написані темно-зеленими фарбами, розташовані з боків роботи так як є не основним елементом цієї роботи, це лише натяк на те, що може з ними трапитися в майбутньому.

На другій роботі, по центру ми бачимо маленький квадрат в якому візуалізуються безліч очей. Їх погляд спрямований на глядача. З правого боку розташований зелений паросток якоїсь рослини. З лівої сторони, за всіма

зображеними предметами видно бліде ледь помітне око. І лише тінь минулого спостерігає за подіями (див. Додаток 3, рис. 3.6).

Забарвлення фону квадрата з очима має холодний відтінок синього, фіолетового, зеленого та тілесного кольору. Очі мають темно-коричневе майже чорне забарвлення. У правому боці картини знаходиться чорна тінь. У лівому, одне велике око, його відтінки мають вицвілі кольори, він наче зливається та розчиняється у пустоті тла. Пагін рослини має світло зелений відтінок. Фон не змінився, складається з темно коричневих кольорових фрагментів різного відтінку червоного та чорного.

Ця картина передає відчуття дискомфорту. Безліч очей які дивляться прямо в душу створюють напругу. Вони неначе застигли в очікуванні відповіді та завершені історії. Майже непомітне око яке зливається з фоном, може свідчити про розчарування закоханих та невимовний жах який застиг у погляді. Паросток рослини це ніщо інше як передвісник можливого близького кінця стосунків. Як бур'ян який може затінити агрокультуру та забрати усі поживні речовини з ґрунту, так і сварки, непорозуміння, небажання зближуватися можуть вбити стосунки. Саме цей паросток рослини є символом цього бур'яна який проріс та набирається сил. Тінь минулого яка розташована з права уособлює їх прожитий досвід і усе хороше що між ними було спостерігає осторонь.

На третій картині розв'язка історії. По центру зображений квадрат в якому чорна тінь йде у далину оточена зеленими пагонами рослини. По усьому периметру колажної вставки. Вгорі ми бачимо подібне око яке було зображене на першій роботі. Знизу зліва видніється око у якого стікає сльоза. А на полотні хаотично розкидані пагони вже великої рослини (див. Додаток 3, рис. 3.7).

Колись любляча пара припинила існування, вони вже не існують їх пронизала насмерть рослина. «Що посієш те й пожнеш», - бур'ян який їх вбив міг бути прекрасною квіткою їхньої любові, проте цього не сталося. Погляд сльозливого ока говорить нам про те , що нічого хорошого не залишилося, залишився лише біль, скорбота та розчарування. Тінь яка віддаляється від глядача є прямим доказом цього. Це тінь минулого, яке мало багато хорошого та

пов'язувало пару йде від глядача. Око зверху належить жінці, тепер вона дивиться на глядача неначе закінчуючи цю історію.

Квадрат з чорною тінню та паростками розташованих на більш фактурному фоні темно коричневого відтінку та з туманом відтінку синього, фіолетового та бежевого кольору. На полотні присутня рослина яка є у кожній частині картини, вона має темно-зелений відтінок. З лівого нижнього боку ми бачимо заплакане око яке має більш яскравіші пастельні відтінки блакитного, сірого та темно синього і чорного кольору. Фон як і був темних відтінків таким і залишився. Око жінки, розташоване згори має реалістичний вигляд, написане на бежевому тлі.

Тема віддалення тут починається з самого розташування очей. Перше око чоловіче, блакитне, розташоване на першій робіт, починаючи розповідь. І друге око, жіноче розташоване на третій картині закінчує розповідь. «Очі – це вікно в душу», - так говорить народне прислів'я, подібно цьому душі закоханих не змогли бути на одному полотні в одному вимірі, а віддалилися і почали існувати у різних. Темно коричневий контрастний фон має в собі функцію відділення закоханих від реальності, занурення в глибини особистого я та міжособистісних переживань. Зелена рослина мала б бути символом їхнього кохання, яка б давала плоди, але натомість виріс смертельний бур'ян, який став символом кінця стосунків.

3.2 Техніки та засоби виконання робіт

Для створення творчої частини кваліфікаційної магістерської роботи був вибраний вид образотворчого мистецтва – живопис, матеріали виконання – акрил, олійні фарби, три полотна розміром 50×50 см та папір для олійних фарб.

Акрил виготовлений на водній основі, швидко висихає, не залежить від будь-яких розчинників і може наноситися на широкий спектр поверхонь. Після висихання акрил стійкий до світла та вологи, а поверхня стає міцною та гнучкою.

Більша площа роботи створена акриловими фарбами. Це має не лише практичне значення, так як акрил швидко сохне, тим самим пришвидшує роботу, а й несе в собі контрастний характер. Акрилом створені великі полотна, це символ теперішнього часу. Більш грубувата та не така плавна техніка нанесення добре підкреслює віддаленість між парою.

Олійні фарби мають більший час висихання, що дає більше можливостей для змішування, розтушовування та виправлення помилок. Повільне висихання та кремоподібна консистенція олійних фарб дозволяє без зусиль маніпулювати кольорами на полотні, легко змішуючи відтінки, створюючи плавні переходи та м'які градієнти.

Олійними фарбами створювалися маленькі фрагменти які є наклеєні на полотно в цілісну композицію. Олійною фарбою дуже легко та зручно виконувати роботи в реалістичному стилі, завдяки здатності плавно з'єднувати кольори. Тому фрагменти є уособленням минулого пари, оскільки вони створені більш пластично та без декоративних прийомів.

3.3 Етапи виконання роботи

Для створення творчої роботи було важливо визначитися також композиційне та кольорове питання. Було створено концептуальний ескіз, та декілька кольорових. Спочатку питання «смертельного віддалення» мало більш тілесний прояв це видно на розроблених ескізах. На перших зарисовках зображено схематично олівцем чоловік і жінка у різних інтерпретаціях повісті (див. Додаток 3, рис. 3.8, рис. 3.9, рис. 3.10).

Після створення основного концепту, фокус уваги перейшов на кольорові пошуки роботи. Спочатку були створені ескізи у пастельних тонах з парою які написані в декоративному стилі. Це робилося для того щоб відійти від зайвої тілесності та методом підбору визначитися з найкращим варіантом фінальної роботи (див. Додаток 3, рис. 3.11, рис. 3.12, рис. 3.13). Після розробки та перегляду ескізів моїм дипломним керівником, було прийнято рішення, розробити ще одну серію кольорових ескізів з можливою модифікацією образів закоханих. На нових ескізах кольорова гама стала насичена та контрастна, тіла чоловіка та жінки відійшли від декоративного стилю, змінившись на більш реалістичний манір (див. Додаток 3, рис. 3.14, рис. 3.15, рис. 3.16).

В ході роботи, було прийнято рішення знайти щось середнє між цими двома варіантами есків, що було б більш яскраве, та менш тілесне. У результаті, було перенесено останні ескізи на формат дипломної роботи. Це робилося з метою кращого розуміння як виглядатиме робота у форматі.

Для створення серії творчих робіт було обрано полотно на підрамнику розміром 50×50 см. Саме таке полотно надає роботі більше об'єму та завершеного готового виду. Перший шар картини був створений акриловими фарбами. Він був умовним та схематичним, прокладення основного тону (див. Додаток 3, рис. 3.17, рис. 3.18, рис. 3.19). Інструменти які я використовувала були пензлі різної форми та товщини, палітра. У якості розчинника була звичайна вода.

Далі я перейшла до створення колажних вставок, олійними фарбами на спеціальному папері. Цей папір має високу щільність, оскільки олійні фарби обтяжують папір. Він виглядає як натуральне полотно, має фактурну поверхню. На маленьких форматах я написала два ока, постать з рослиною та безліч очей (див. Додаток 3, рис. 3.20, рис. 3.21, рис. 3.22, рис. 3.23). У створенні використовувала допоміжні матеріали як розчинник. Він мені був потрібен для розведення, кращого змішування, рівномірного нанесення фарб. Допоміжні інструменти були такі як олійничка, палітра, пензлики різної товщини та форми, ганчірки. Ці вставки створювалися у багат шаровому методі олійного живопису. Він полягає у накладанні одного і більше шарів фарби, дозволяючи зробити роботу більш детальною.

Після створення підмальовка на полтнах та колажних вставок, я перейшла до етапу прикріплення. Маленькі вставки написані олійними фарбами контрастують з приглушеними акриловими зображеннями, що лише підкреслює різницю минулого та майбутнього в контексті роботи. Після цього відбулися дорисовки роботи. Людські тіла зовсім зникли з полотна, рука залишилася лише на першій картині серії, додалися паростки, а також інші деталі які підкреслюють тему роботи.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі, було проведено створення авторської творчої роботи в галузі образотворчого мистецтва. Обираючи тему роботи за основу була взята актуальність теми магістерської кваліфікаційної роботи. Відбулося дослідження значення символів та кольору в живописі. Було розроблено ескізи, а потім створено серію картин «Смертельне віддалення» яка складається з трьох робіт виконаних на полотні форматом 50×50 см, акриловими та олійними фарбами. Робота розповідає про «смертельне віддалення» духу, душі та тіла колись люблячої пари, що призвело до завершення стосунків

ВИСНОВКИ

Під час виконання магістерської роботи було розглянуте питання мотивів кохання на відстані в європейському образотворчому мистецтві.

У процесі створення кваліфікаційної магістерської роботи було розглянуто та вирішено основні завдання :

1. Провести загальне дослідження мотивів кохання в образотворчому мистецтві європейських художників Стародавнього, Середнього, Нового та Новітнього часу
2. Дослідити картини європейських художників середини XV століття до нашого часу.
3. Проаналізувати творчість європейських художників на предмет мотивів кохання на відстані середини XV століття до нашого часу
4. Створити серію власних робіт на тему кохання на відстані.

У першому розділі ми підкреслили важливість образотворчого мистецтва як віддзеркалення різних аспектів кохання та почуттів у різні історичні періоди. Після чого дійшли до висновку що за допомогою живопису та скульптури митці передають складність та різноманітність кохання від Стародавнього світу до Нового часу.

У другому розділі розглянули роботи художників різних стилей, місцеположення та епох які по різному виражали кохання. Художники північної Європи, надавали перевагу стилю реалізм, створювали ліричні оповіді за допомогою нюансованих композицій. Суворість протестантської моралі, яка підкреслювала важливість вірності та скромності, була присутня у більшості художників Нового та Новітнього часу. На відміну від митців Північної Європи, художники Південної частини яскраво відображають емоції та пристрасть закоханих.

У роботах художників Західної та Східної Європи різниця у стилі виконання і сюжету не така помітна. Митці цих частин приділяють більшу увагу зображення власних переживань. Таким чином, досліджуючи творчій доробок

художників Західної та Східної частини Європи з XV по XXI століття можна побачити розмаїття мистецьких проявів, культурних впливів та персональних інтерпретацій питань кохання на відстані. Творчі пошуки сучасних українських художників на тему кохання - це поєднання традицій, новаторства та суспільного контексту. На тлі складної історії України, митці описують кохання не лише зі сторони емоційності, а й як потужний рушій до дій, переплітаючи її з наративами культурної ідентичності та суспільної стійкості. Крім того, художники висвітлюють складнощі кохання у світі, що стрімко розвивається, звертаючись до соціально-політичних питань та мінливої динаміки людських зв'язків. Їхнє мистецтво слугує дзеркалом, у якому відображаються теми єдності, сили духу та непереборної сили кохання в умовах суспільних викликів. Сучасні пошуки українських митців у царині кохання засвідчують незмінну здатність мистецтва віддзеркалювати та формувати суспільство, пропонуючи переконливі роздуми про багатовимірну природу любові як в особистій, так і в суспільній сферах.

У третьому розділі було, проведено створення авторської творчої роботи в галузі образотворчого мистецтва. В ньому було розглянутий символізм образів та кольорів використаних в картинах. Розроблено та створено серію робіт «Смертельне віддалення».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гриньова О.М. Теоретичні аспекти вивчення кохання особистості на етапах дорослішання. Молодий вчений. 2016. Вип. 12 (39). С. 236–238.
2. Крвавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво :навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 2003, Ч 1. 256 с.
3. Кричевський Федір Григорович // Словник художників України / за ред. М. П. Бажана (відп. ред.) та ін. — К. : Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1973. — С. 121–122.
4. Мандри Європою, ар нуво в селі Шишаки, відмова малювати Сталіна: ким був художник Федір Кричевський. URL: <https://suspilne.media/culture/461879-mandri-evropou-ar-nuvo-v-seli-sisaki-vidmova-maluvati-stalina-kim-buv-hudoznik-fedir-kricevskij/> (01.12.2023)
5. Отчич С.В. Психологія любові та диференціація понять «кохання» та «закоханість». Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Серія «Психологопедагогічні науки». 2014. № 2. С. 138–141.
6. Пимоненко М. 1. Відтворювач України. URL <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2906693-mikola-pimonenko-1-vidtvoruvac-ukraini.html> (01.12.2023)
7. Пимоненко М.: Альбом / Авт.-упоряд. І. В. Огієвська. Київ: Мистецтво. 1983. 107 с.
8. Роготченко О., Митець від Бога: Тетяна Нилівна Яблонська . // Україна. 2005. № 6/7. С. 17.
9. Трегубов К. Ю., Макуха О. В. Історія мистецтв : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2015. 151 с.
10. Український живопис кінця 19 – 20 століття. https://arshistorian.blogspot.com/2020/05/19-20_3.html (01.12.2023)
11. Фардинг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків : Vivat, 2019. 576 с.

- 12.Художниця Тетяна Яблонська: «Я захоплювалася японцями, імпресіоністами, Дега». URL <https://www.hroniky.com/news/view/18788-tetiana-iablonska-ia-zakhopliuvalasia-iapontsiamy-impresionistamy-deha> (01.12.2023)
13. Andrew G. (2009). *The Shakespearean Stage 1574-1642*. Cambridge University Press, 2009. 344 с.
14. Art History 101: Love and Lust Throughout Art History. URL: <https://art.art/blog/art-history-101-love-and-lust-throughout-art-history> (30.11.2023)
15. Aylor, B. A. (2003). Maintaining long-distance relationships. In D. J. Canary & M. Dainton (Eds.), *Maintaining relationships through communication: Relational, contextual, and cultural variations*, pp. 127-139.
16. Braithwaite, S. R., Delevi, R., & Fincham, F. D. (2010). Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Personal Relationships*, 17, 1-12.
17. Canary, D. J., Stafford, L., Hause, K. S., & Wallace, L. A. (1993). An inductive analysis of relational maintenance strategies: Comparisons among lovers, relatives, friends, and others. *Communication Research Reports*, 10 (1), 3–14.
18. Dalì and the eye: the instrument for seeing paranoia. URL: <https://www.thedaliuniverse.com/en/news-dali-and-the-eye-the-instrument-seeing-paranoia> (01.12.2023)
19. Description of the painting by Salvador Dalì «Hand» («Pangs of Conscience»). URL: <https://en.opisanie-kartin.com/description-of-the-painting-by-salvador-dali-hand-pangs-of-conscience/> (01.12.2023)
20. ‘Edvard Munch: Color in Context’ examines the meanings behind the artist’s bold choices. URL: <https://www.washingtonpost.com/express/wp/2017/08/31/edvard-munch-color-in-context-examines-the-meanings-behind-the-artists-bold-choices/> (01.12.2023)
21. Explore Edvard Munch’s Color Symbolism At The National Gallery Of Art. URL: <https://dcist.com/story/17/09/11/munch/> (01.12.2023)
22. HOLY BIBLE: King James Version. Publisher: HarperCollins Publishers, 1152.

23. Kelmer, G., Rhoades, G. K., Stanley, S., & Markman, H. J. (2013). Relationship Quality, Commitment, and Stability in Long-Distance Relationships. *Family Process*, 52(2), 257-270.
24. Li, H., Jarusriboonchai, P., Müller, H., Harjuniemi, E., Häkkinen, J. (2020). Emotional Communication between Remote Couples: Exploring the Design of Wearable Ambient Displays. In *Proceedings of the 11th Nordic Conference on Human-Computer Interaction: Shaping Experiences, Shaping Society (NordiCHI'20, Article No.: 34, pp. 1-5)*. New York, NY: ACM.
25. Love from a distance Painting by Van Lanigh. URL: <https://www.saatchiart.com/art/Painting-Love-from-a-distance/896699/7936559/view> (01.12.2023)
26. Morales, Helen (2011). Fantasising Phryne: The Psychology and Ethics of Ekphrasis. *The Cambridge Classical Journal* 57 : 71–104.
27. 168 Of The Most Famous Paintings In Art History. URL: <https://www.boredpanda.com/famous-paintings/> (01.12.2023)
28. Pistole, C. M., Roberts, A., & Mosko, J. E. (2010). Commitment Predictors: Long-Distance Versus Geographically Close Relationships. *Journal of Counseling & Development*, 88, 146-153.
29. Secrets of Leonardo's 'Lady with an Ermine' Finally Revealed. URL: <https://news.artnet.com/art-world/secrets-of-da-vincis-lady-with-an-ermine-finally-revealed> (30.11.2023)
30. Stafford, L. (2010). Geographic Distance and Communication During Courtship. *Communication Research*, 37(2), 275-297.
31. Stunning Frescoes From Pompeii, Now in New York. URL: <https://trifargo.com/2022/02/stunning-frescoes-from-pompeii-now-in-new-york/> (30.11.2023)
32. Surrealism, symbols and sexuality in *un Chien andalou* (1929) and *L'Age d'Or* (1930). URL: <https://silentlondon.co.uk/2014/03/14/surrealism-hands-and-sexuality-in-un-chien-andalou-1929-and-lage-dor-1930/> (01.12.2023)

33. The birth of Venus by Botticelli. URL: <https://www.uffizi.it/en/artworks/birth-of-venus>
34. The story of herakles and omphale. URL: <https://www.baldwin.co.uk/news/the-story-of-herakles-and-omphale> (30.11.2023)
35. The 10 best love paintings. URL <https://www.theguardian.com/culture/2016/feb/14/the-10-best-love-paintings-valentines-rembrandt-watteau-renoir-chagall-magritte> (01.12.2023)
36. Vaszary János Aranykor. URL <https://mek.oszk.hu/05000/05061/html/elemzes.htm> (01.12.2023)

ДОДАДКИ

Творчі роботи художників

Додаток 1

Рис. 1.1. копій статуї Афродіти Кнідської, Ватикан.

Рис. 1.2. Давньоримська інталія із зображенням чоловічого та жіночого бюстів, розділених пальмовим листом; можливо, шлюбна інталія.

Рис. 1.3. Іонія, Фокея, Гекта Електрум. Омфала на реверсі.

Рис. 1.4. Геракл і Омфала ,
давньоримська фреска. Національний
археологічний музей Неаполя, Італія,
з 45 по 79 рік нашої ери.

Рис. 1.5. Леонардо да Вінчі.
«Пані з горностаєм», полотно, олія,
1489-1490 роки,.

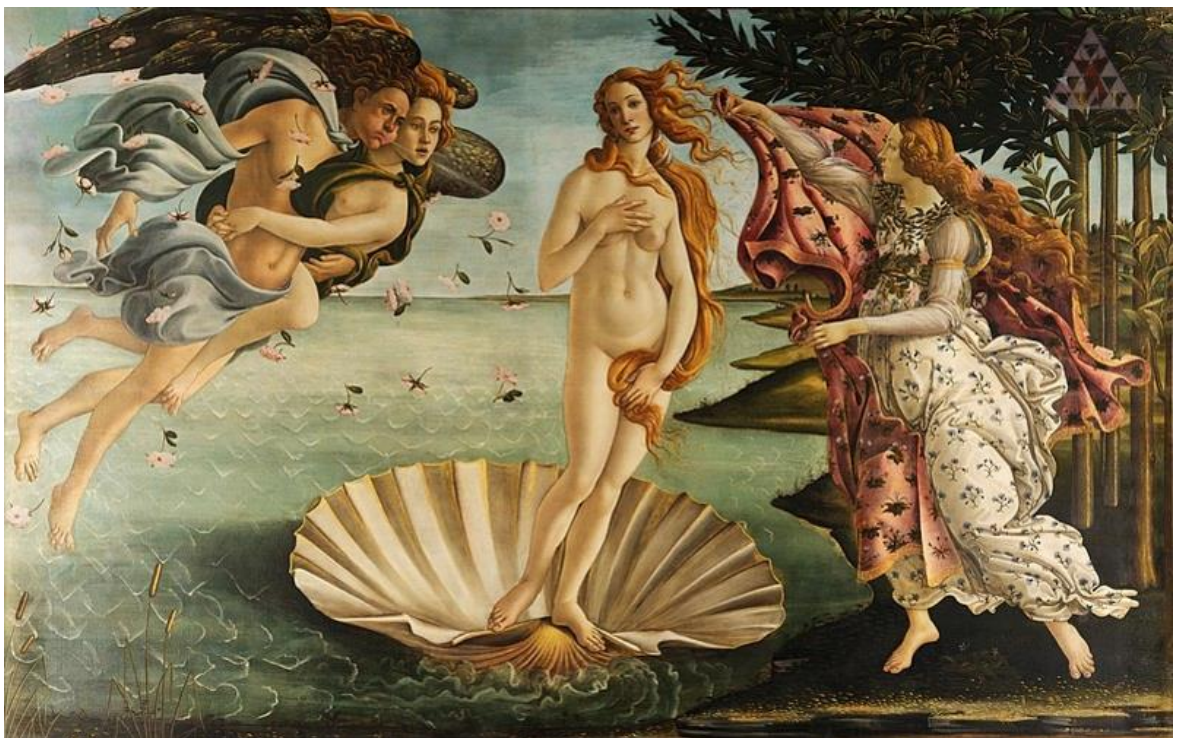

Рис. 1.6. Сандро Ботічеллі «Народження Венери», полотно, темпера,
1445 – 1510 роки.

Рис. 1.7. П'єра Ренуара «У саду»
полотно, олія, 1885 рік.

Рис. 1.8. Томаса Гейнсборо "Ранкова прогулянка",
полотно, олія, 1785 рік.

Рис. 1.9. Елеонори Брікдейл
"Природна магія", полотно, олія.

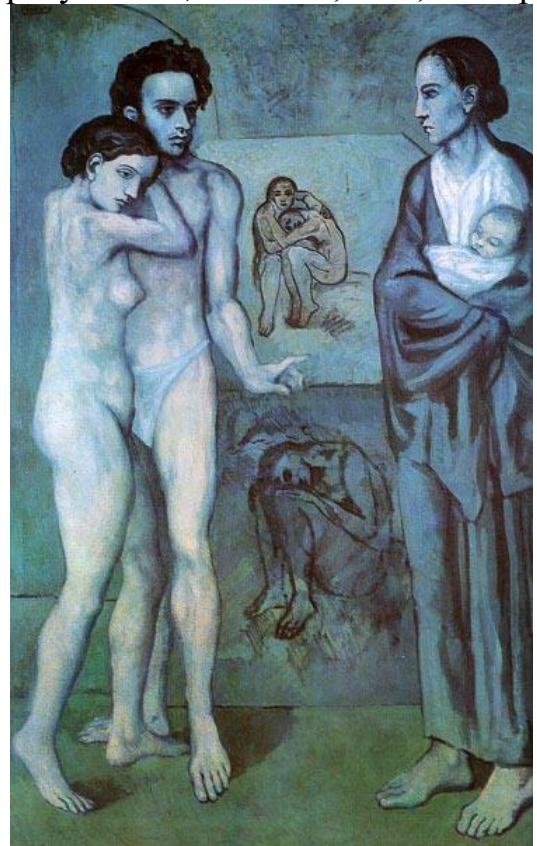

Рис. 1.10. Пабло Пікассо «Життя»,
полотно, олія, 1903 рік.

Творчі роботи художників Європи Нового та Новітнього часу

Додаток 2

Рис. 2.1. Альбрехта Дюрер
«Закохані селяни».

Рис. 2.2. Тіціана Вечелліо "Венера і
Адоніс", полотно, олія, 1552-1554
роки.

Рис. 2.3. Пітером Рубенсом
"Жимолость", полотно, олія, 1609 рік.

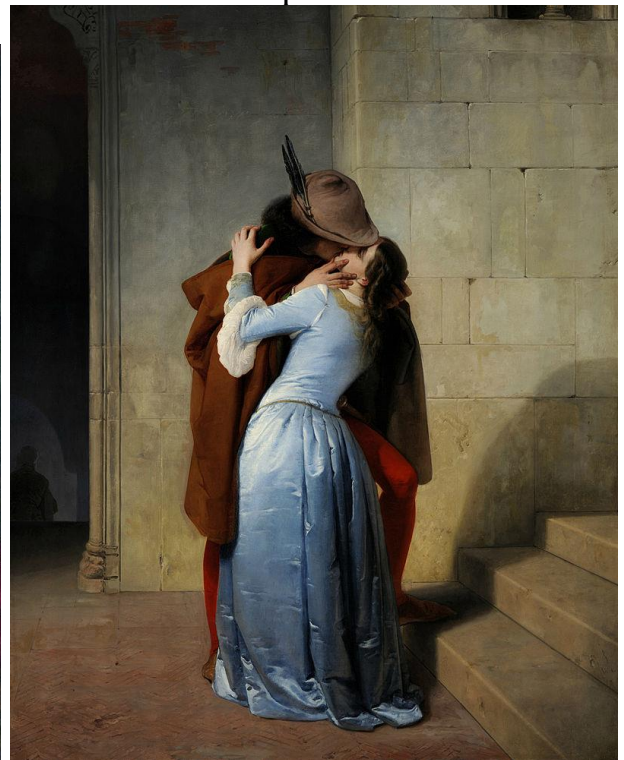

Рис.2.4. Франческо Айєса,
"Поцілунок", полотно, олія, 1859 рік.

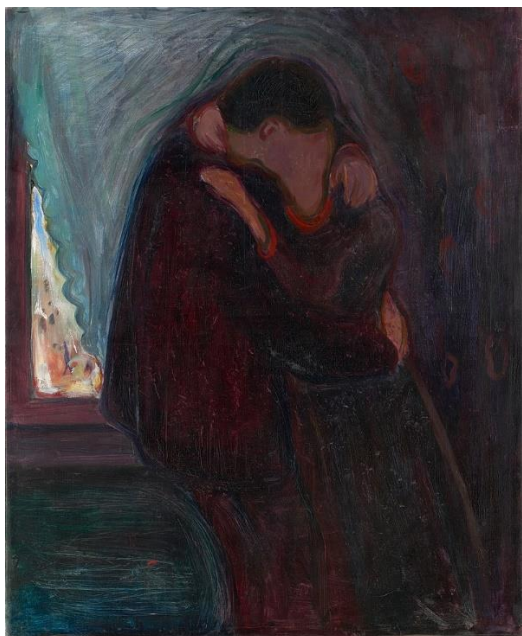

Рис. 2.5. Едвард Мунк «Поцілунок»,
полотно, олія, 1897 рік.

Рис. 2.6. Едвард Мунк «Розставання»,
полотно, олія, 1896 рік.

Рис. 2.7. Рембрандта ван Рейна «Єврейська наречена»,
полотно, олія,
1665-1669 роки.

Рис. 2.8. Жан-Оноре Фрагонар
«Засувка», полотно, олія, 1777 рік.

Рис.2.9. Анрі де Тулуз-Лотрека «У ліжку: поцілунок», полотно, олія, 1892 рік.

Рис. 2.10. Яноша Вашзари
«Золотий вік», полотно, олія, 1898 рік.

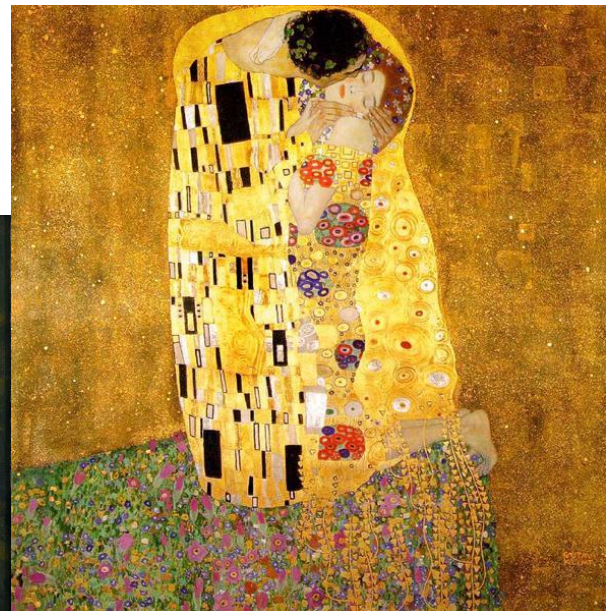

Рис. 2.11. Густав Клімт
«Поцілунок», олія, полотно, сусальне золото, 1907-1908 роки.

Рис. 2.12. Рене Магрітт серія «Закохані» перша робота, олія, полотно, 1928 рік.

Рис. 2.13. Рене Магрітт серія «Закохані» друга робота, олія, полотно, 1928 рік.

Рис. 2.14. Рене Магрітт серія «Закохані» третя робота, олія, полотно, 1928 рік.

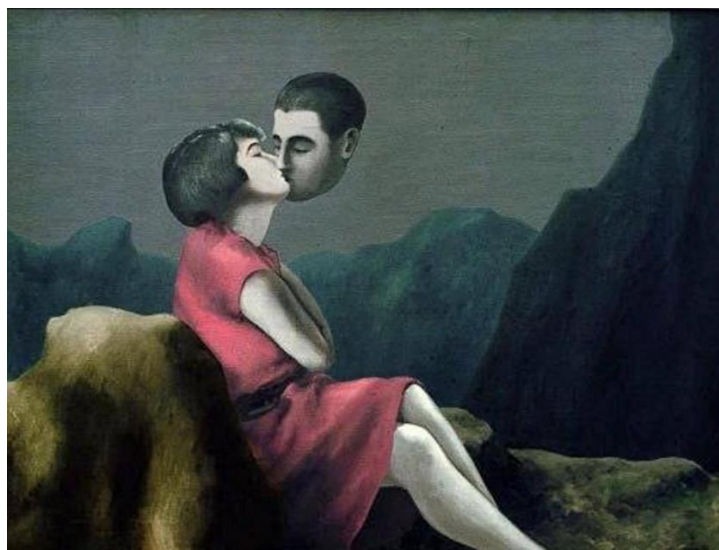

Рис. 2.15. Рене Магрітт серія «Закохані» четверта робота, олія, полотно, 1928 рік.

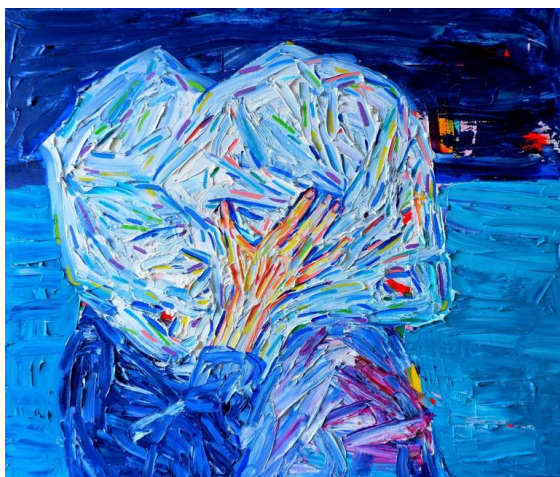

Рис. 2.16. Ван Лаві «Любов на відстані», полотно, олія.

Рис. 2.17. Микола Пимоненко «Жертва фанатизму» полотно, олія, 1899 рік.

Рис. 2.18. Всеволод Максимович "Поцілунок", полотно, олія, 1913 рік.

Рис. 2.19. Федір Кричевський, панно-триптих "Життя", "Любов" 1927 рік.

Рис .2.20. Федір Кричевський, панно-триптих "Життя", "Сім'я" 1927 рік.

Рис .2.21. Федір Кричевський, панно-триптих "Життя", "Повернення" 1927 рік.

Рис. 2.22. Тетяна Яблонська «Весілля», полотно, олія, 1964 рік.

Рис. 2.23. Тетяна Яблонська «Весілля», полотно, олія, 1964 рік. Репродукція першого варіанту.

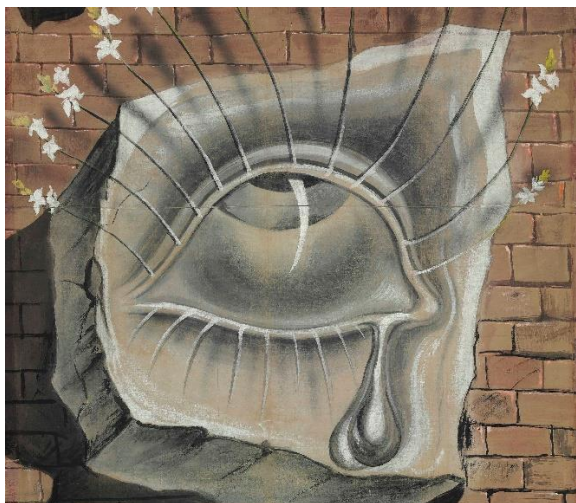

Рис. 3.1. Сальвадор Далі «L'Œil Fleuri» (Квітчасте око), олія, 1944 рік.

Рис. 3.2. Сальвадор Далі «Докори сумління», олія, полотно.

Рис. 3.3. Едвард Мунк «Мадонна», полотно, олія, 1894 рік.

Рис. 3.4. . Едвард Мунк «Вампір», олія, полотно, 1893 рік.

Рис. 3.5. Перша робота з серії робіт «Смертельне віддалення».

Рис. 3.6. Друга робота з серії робіт «Смертельне віддалення».

Рис. 3.7. Третя робота з серії робіт «Смертельне віддалення».

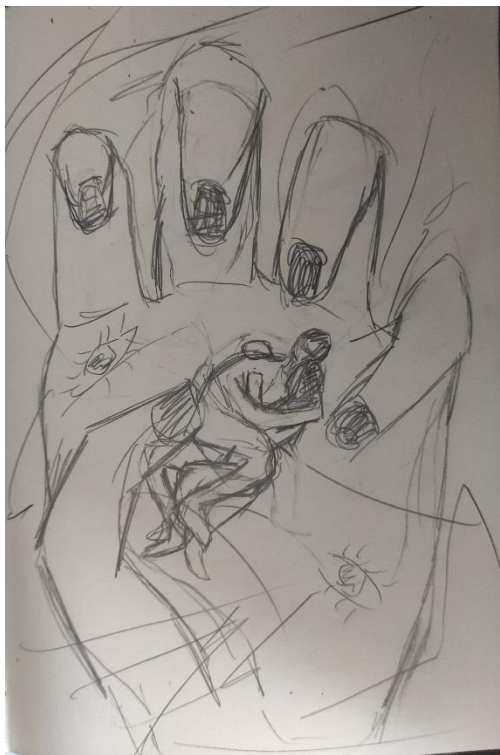

Рис. 3.8. Перший етап: ідейні та композиційні пошуки творчої роботи.

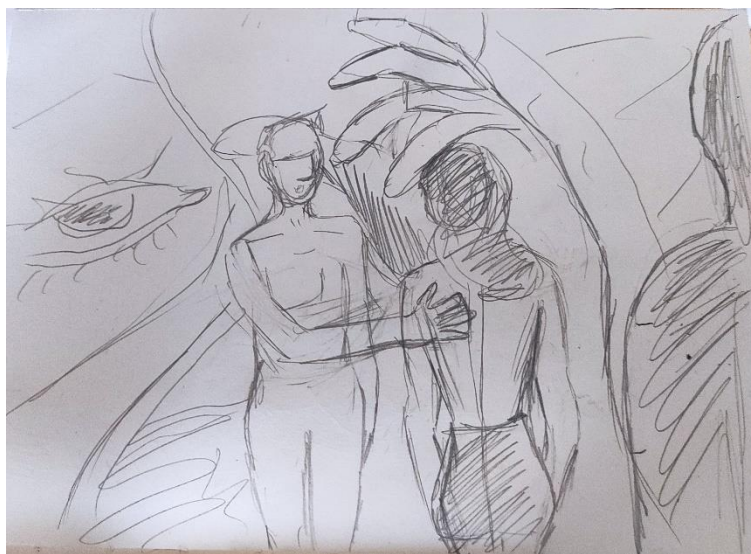

Рис. 3.9. Перший етап: ідейні та композиційні пошуки творчої роботи.

Рис. 3.10. Перший етап: ідейні та композиційні пошуки творчої роботи.

Рис. 3.11. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

Рис. 3.12. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

Рис. 3.13. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

Рис. 3.14. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

Рис.3.15. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

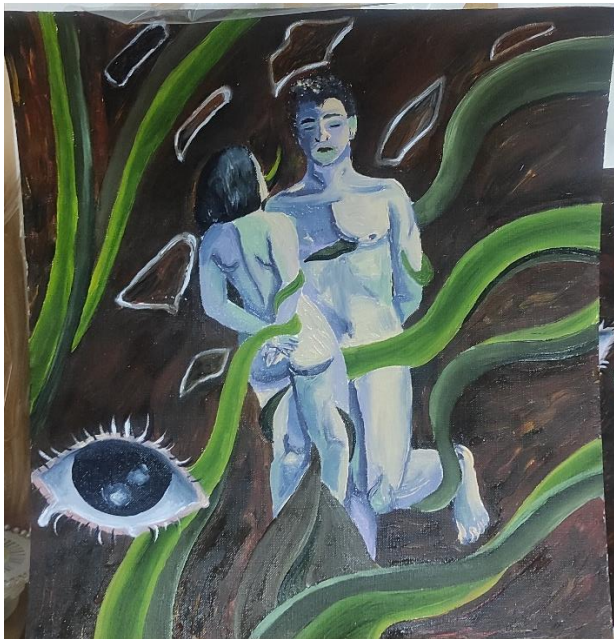

Рис. 3.16. Другий етап: пошук кольорового рішення творчої роботи.

Рис. 3.17. Третій етап: створення підмальовку творчої роботи.

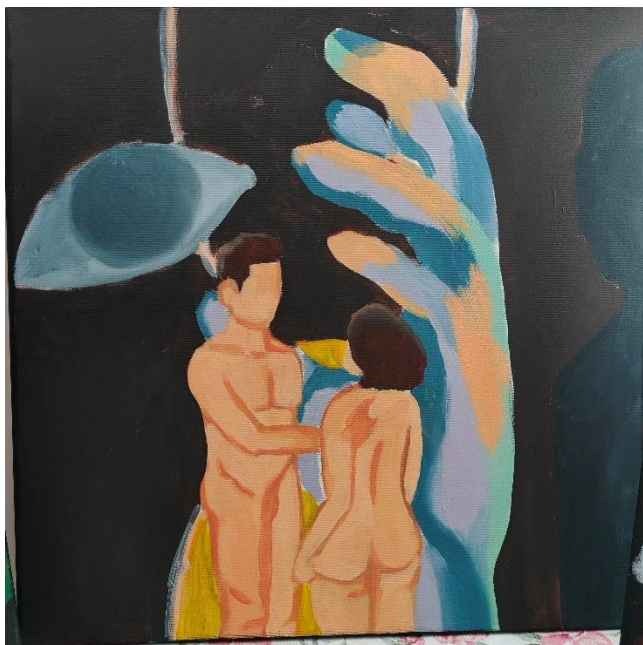

Рис. 3.18. Третій етап: створення підмалювку творчої роботи.

Рис.3.19. Третій етап: створення підмалювку творчої роботи.

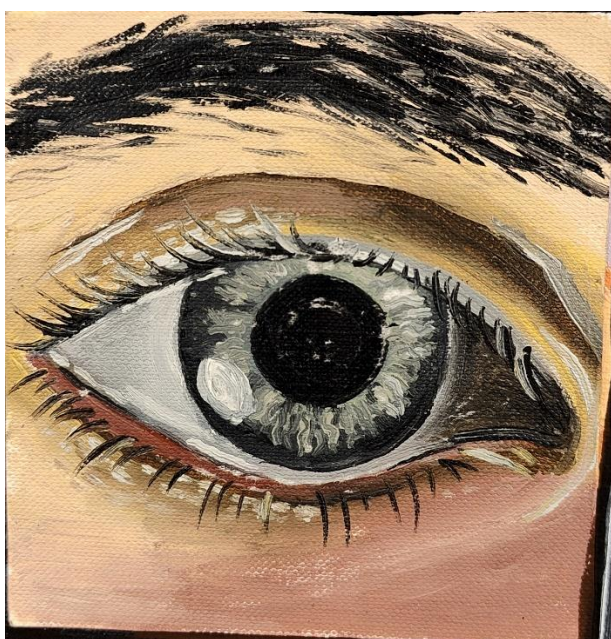

Рис. 3.20. Колажні вставки творчої роботи «Чоловічі очі».

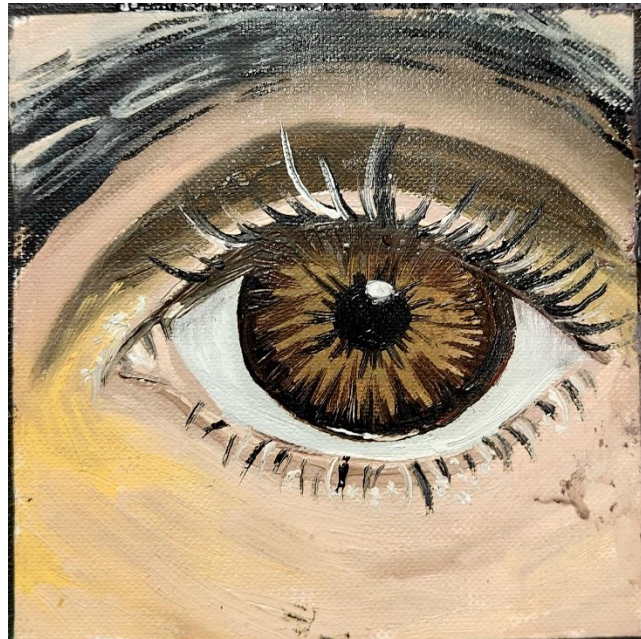

Рис. 3.21. Колажні вставки творчої роботи «Жіночі очі».

Рис. 3.22. Колажні вставки творчої роботи «Постать з рослиною».

Рис. 3.23. Колажні вставки творчої роботи «безліч очей».